

Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România

Polonus

5
(180)
2011

Nie odszedł

*Przecież nie odszedł –
nie mógł odejść...
To tylko słabość naszej wiary,
co pozwala tonąć
w płyciznach zwątpień...*

*Nie pora na łzy,
gdy chory czas
rozdaje pogańskie karty,
kiedy sumienia jak ugory,
gdzie pleni się
zdziczone zielsko...*

*Przecież nie odszedł –
żyje w sercach,
w pamięci,
w słowach,
w Bożych Prawdach...
Wciąż widzę Jego dobre oczy –
patrzę nadal
uważnie, z miłością.*

(Teresa Paryna, *Od bólu do nadziei...*, 2010) (Teresa Paryna, *De la durere la speranță...*, 2010)

Trad. St. Iachimovschi

Nu a plecat

*Doar nu a plecat –
nu a putut pleca...
Aceasta este doar slăbiciunea credinței noastre,
care ne lasă să ne scufundăm
în adâncul disperării...*

*Nu-i momentul pentru lacrimi,
când timpul bolnav
împarte cărți păgâne,
când sufletele-s ca pârloaga,
unde se înmulțesc
sălbăticitte ierburi...*

*Doar nu a plecat –
trăiește în inimi,
în memorie,
în cuvinte,
în Legile lui Dumnezeu...
Văd mereu ochii Lui buni –
ei încă privesc
atent, cu iubire.*

Fericitul

Ioan Paul al II-lea

Błogosławiony

Jan Paweł II

FOTO : Dreamstime.com

Zilele de 16 octombrie 1978, 2 aprilie 2005, 1 mai 2011 au fost zile de intense trăiri spirituale ale sutelor de milioane de catolici din întreaga lume, ale oamenilor de bunăvoință indiferent de confesiune, dar mai ales ale polonezilor. Aceste date au marcat alegerea cardinalului Karol Wojtyła ca papă – zi de bucurie și mândrie pentru noi, moartea Papei care a cufundat lumea în durere și ziua beatificării Lui ce va fi înscrisă cu litere de aur în istoria Bisericii Catolice.

Dorința mulțimii de pelerini adunați, în ziua de 2 aprilie 2005, în Piața Sf. Petru din Roma, la auzul veștii plecării Sfântului Părinte la Tatăl, mulțime care a scandat minute în șir, într-un singur glas „Santo subito!” (Sfânt imediat) s-a împlinit la șase ani de la moartea Lui. În ziua de 1 mai 2011, urmașul și colaboratorul Său apropiat – Papa Benedict al XVI-lea l-a ridicat la slava Fericiților.

Se știe că Fericitul Ioan Paul al II-lea a instituit sărbătoarea Milostivirii Divine pe baza revelațiilor surorii Faustyna Kowalska pe care a sanctificat-o. Deci nu este întâmplător faptul că Sfântul Părinte a plecat la Cer în ajunul sărbătorii Milostivirii Divine și a fost ridicat la cinstea altarelor în duminica Milostivirii Divine. Papa Ioan Paul al II-lea s-a încredințat pe Sine, a încredințat Biserica și întreaga lume Milostivirii Divine, pentru că în ea a văzut salvarea lumii.

Duminică – 1 mai 2011 a fost ziua așteptată timp de șase ani de catolicii din întreaga lume și nu numai. Festivitățile de beatificare au început cu adresarea cererii către papa Benedict al XVI-lea de către vicarul general al Romei cardinalul Agostino Vallini și postulatorul procesului de beatificare pr. Sławomir Oder, cerere de înscriere a lui Ioan Paul al II-lea pe lista beatificaților,

16 pașdzniarka 1978, 2 kwietnia 2005, 1 maja 2011 r. – były dniami ogromnych duchowych przeżyć dla setek milionów katolików z całego świata, ludzi dobrej woli niezależnie od wyznania, przede wszystkim jednak dla Polaków. Daty te oznaczają bowiem wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża – dzień wielkiej radości i dumy, śmierć papieża Jana Pawła II, która pograżyła świat w smutku oraz dzień Jego beatyfikacji, który zapisał się złotymi zgłoskami w historii

Kościola Powszechnego.

Pragnienie pielgrzymów zgromadzonych 2 kwietnia 2005 r. na placu św. Piotra w Rzymie, którzy na wieść o śmierci papieża skandowali „Santo subito!” spełniło się sześć lat później. 1 maja 2011 r. Jego następcą i bliski współpracownik – papież Benedykt XVI – ogłosił Jana Pawła II błogosławionym.

To właśnie błogosławiony Jan Paweł II ustanowił święto ku czci Bożego Miłosierdzia z objawień siostry Faustyny Kowalskiej, którą sam kanonizował. Odszedł papież Jan Paweł II w przeddzień niedzieli Bożego Miłosierdzia i dokładnie w ten dzień został beaty-

fikowany. Siebie, Kościół oraz cały świat zawierzył Jan Paweł II Miłosierdziu Bożemu, bo w nim widział zbawienie świata.

Niedziela 1 maja 2011 r. była dniem od sześciu lat wyczekiwany przez katolików z całego świata. Uroczystości beatyfikacyjne rozpoczęło skierowanie prośby do papieża Benedykta XVI przez wikariusza generalnego Rzymu kardynała Agostino Vallini i postulatora procesu beatyfikacyjnego ks. Sławomira Odera o wpisanie Jana Pawła II na listę beatyfikowanych oraz odczytanie przez kard. Valliniego specjalnie przygo-

de asemenea card. Vallini a citit scrisoarea special pregătită cu prezentarea biografiei lui Karol Wojtyła. Papa Benedict al XVI-lea a acceptat cererea de beatificare într-o formulă specială, primită cu ovații de pelerinii din lumea întreagă adunați în Piața Sf. Petru. Sărbătoarea Fericitului Ioan Paul al II-lea a fost stabilită pentru data de 22 octombrie – ziua începerii pontificatului lui în anul 1978. Apoi a fost dezvelit un mare tablou al lui Ioan Paul al II-lea executat pe baza fotografiei al cărei autor este polonezul Grzegorz Gałązka. Relicviarul de argint cu fiola conținând sângele Fericitului a fost adusă la altar de călugărița franceză Marie Simon-Pierre a cărei însănătoșire a fost atribuită lui Ioan Paul al II-lea și care a stat la baza decretului de beatificare.

În predica sa papa Benedict al XVI-lea, printre altele, a subliniat (în limba polonă), că „prin mărturia credinței, iubirii și curajul apostolic, plin de simțire omenească, acest exemplar Fiu al națiunii polone i-a ajutat pe creștinii din toată lumea să nu se teamă să fie creștini, să aparțină Bisericii, să predice Evanghelia. Cu un cuvânt: ne-a ajutat să nu ne fie teamă de adevăr, pentru că adevărul este garanția libertății”. De asemenea, a mai spus că beatificarea are loc la începutul lunii mai, lună închinată Fecioarei Maria careia Ioan Paul al II-lea i-a fost atât de devotat. Apoi a evocat propriile amintiri ca prieten și colaborator apropiat în timpul pontificatului Fericitului Ioan Paul al II-lea.

După terminarea liturghiei, papa și cardinalii au fost primii care au intrat în bazilica Sf. Petru pentru a aduce un omagiu rămășițelor pământești ale lui Ioan Paul al II-lea.

În ziua de 2 mai, de dimineață începând, pelerinii au putut să cinstească pe Fericitul Ioan Paul al II-lea la sicriul depus în bazilica Vaticanului. Seara el a fost depus în capela Sf. Sebastian. Mai devreme, în Piața Sf. Petru a fost celebrată o liturghie de mulțumire. Omilia a rostit-o secretarul de stat al Vaticanului – card. Tarcisio Bertone. Liturghia a fost precedată de cuvântul introductiv al mitropolitului Cracoviei – card. Stanisław Dziwisz care, în cei aproape 27 de ani de pontificat, a fost alături de Ioan Paul al II-lea.

La Suceava ziua beatificării Papei Ioan Paul al II-lea a fost sărbătorită la statuia acestuia din fața bisericii cu hramul Sf. Ioan Nepomuk. După încheierea Sf. Liturghiei,

towanego listu z opisem życiorysu Karola Wojtyły. Papież Benedykt XVI w specjalnej formule przyjął prośbę o beatyfikację, co owacyjnie przyjęli pielgrzymi z całego świata zgromadzeni na placu św. Piotra. Święto błogosławionego Jana Pawła II ustanowione zostało na 22 października – dzień rozpoczęcia jego pontyfikatu w 1978 r. Odślonięto następnie wielki obraz Jana Pawła II wykonany na podstawie zdjęcia polskiego fotografa Grzegorza Gałązki. Na ołtarz srebrny relikwiarz z ampulką krwi błogosławionego wniosła francuska zakonnica Marie Simon-Pierre, której uzdrowienie, przypisywane Janowi Pawłowi II, stało się podstawą dekretu beatyfikacyjnego.

W swoim kazaniu papież Benedykt XVI między innymi podkreślił (po polsku), że „swoim świadectwem wiary, miłości i odwagi apostolskiej, pełnym ludzkiej wrażliwości, ten znakomity Syn narodu polskiego pomógł chrześcijanom na całym świecie, by nie lękali się być chrześcijanami, należeć do Kościoła, głosić Ewangelię. Jednym słowem: pomógł nam nie lękać się prawdy, gdyż prawda jest gwarancją wolności”. Mówił także o tym, że beatyfikacja ma miejsce na początku maja, miesiąca poświęconego Maryi Pannie, której Jan Paweł II był tak oddany. Przywołał też swoje wspomnienia jako przyjaciela i bliskiego współpracownika podczas pontyfikatu błogosławionego Jana Pawła II.

Po zakończeniu mszy papież i kardynałowie jako pierwsi udali się do bazyliki św. Piotra, aby oddać hołd doczesnym szczątkom Jana Pawła II.

2 maja od rana pielgrzymi mogli oddawać cześć błogosławionemu Janowi Pawłowi II przed jego trumną w wystawioną w bazylice watykańskiej. Wieczorem została ona złożona w kaplicy św. Sebastiana. Wcześniej na placu św. Piotra odbyła się msza dziękczynna. Homilię wygłosił watykański sekretarz stanu kardynał Tarcisio Bertone. Mszę poprzedził słowem wstępnym metropolita krakowski kardynał Stanisław Dziwisz, który przez 27 lat pontyfikatu służył u boku Jana Pawła II.

W Suczawie dzień beatyfikacji Jana Pawła II świętowano pod pomnikiem papieża znajdującym się przed kościołem św. Jana Nepomucena. Po mszy św. wierni zgromadzili się pod pomnikiem z kwiatami i zapa-

credincioșii s-au adunat la statuie cu flori și candelă aprinse. Părintele paroh Iosif Păuleț a subliniat semnificația și importanța acestei zile pentru Biserica Catolică și a evocat cultul Sfântului Părinte pentru Sfânta Maria căreia i s-a încredințat – Totus Tuus. De asemenea, a rememorat istorica vizită a Papei în România din zilele de 7-9 mai 1999, când, la coborârea din avion, a caracterizat această țară majoritar ortodoxă drept „Grădina Maicii Domnului”. După rostirea rugăciunilor Tatăl Nostru și Bucură-te Marie, a urmat sfințirea statuii și a credincioșilor prezenți. Festivitatea s-a încheiat cu intonarea, în limbile română, polonă și germană, a cântecului „Dumnezeule Preasfânt” (Ciebie Boże chwalimy).

Credincioșii din întreaga Bucovină au avut prilejul să mulțumească pentru darul beatificării lui Ioan Paul al

lonymi zniczami. Proboszcz Iosif Păuleț podkreślił znaczenie tego dnia dla Kościoła katolickiego i przywołał głoszony przez papieża kult Matki Boskiej, której się całkowicie zawierzył – Totus Tuus. Przypomniał także historyczną wizytę Jana Pawła II w Rumunii 7-9 maja 1999 r., gdy, wysiadając z samolotu określił ten w większości prawosławny kraj mianem „ogrodu Matki Bożej”. Po mówieniu „Ojczy nasz” i „Zdrowaś Maryjo” nastąpiło poświęcenie pomnika i zgromadzonych wiernych. Uroczystość zakończyła się odśpiewaniem po rumuńsku, polsku i niemiecku pieśni „Ciebie Boże chwalimy”.

Wierni z całej Bukowiny mieli okazję podziękować za dar beatyfikacji Jana Pawła II podczas uroczystej mszy św. 7 maja w Kaczyce. Dlaczego w Kaczyce? Ponieważ tam właśnie dumnie wznosi się kościół pw. Wniebowzięcia NMP, od ponad stu lat miejsce pielgrzymek, ponieważ dekretem papieża Jana Pawła II świątynia podniesiona została do rangi Bazyliki Mniejszej w jubileuszowym roku 2000 i dlatego też, że tu, przed sanktuarium, znajduje się odsłonięty 15 sierpnia 2010 r. pomnik papieża Jana Pawła II.

Uroczystości rozpoczęły się o godzinie 11,00 przed pomnikiem Jana Pawła II złożeniem kwiatów i zapaleniem zniczy. Proboszcz Romuald Bulai, rektor kaczyckiego sanktuarium, powitał przybyłych: J. E. biskupa Jass Petru

II-lea în timpul Sf. Liturghii solemne în ziua de 7 mai la Caciica. De ce la Caciica? Pentru că în această localitate se înalță semeață biserica cu hramul Adormirea Maicii Domnului, loc de pelerinaj de peste un veac, pentru că, prin decretul semnat de Ioan Paul al II-lea în anul jubiliar 2000, biserica a fost ridicată la rangul de Bazilică Minor și, nu în ultimul rând, pentru că aici, în fața sanctuarului, se înalță statuia Sfântului Părinte, dezvelită la 15 august 2010.

Ceremonia a început la orele 11.00, la statuia Papei Ioan Paul al II-lea unde au fost depuse jerbe de flori și s-au aprins candelile. Preotul paroh Romuald Bulai, rector al Sanctuarului de la Cacica, a adresat un cuvânt de bun venit Excelenței Sale Petru Gherghel – episcop de Iași, Consulului Republicii Polonia la București – Paweł Bogdziewicz, președintelui Uniunii Polonezilor din România – Ghervazen Longher, primarului com. Cacica – Petru Todosi și pelerinilor. Apoi a prezentat, pe scurt, biografia și cei 27 de ani de pontificat al lui Ioan Paul al II-lea. Excelența Sa Petru Gherghel, în încheierea ceremoniei, a rostit o rugăciune de mulțumire pentru darul beatificării.

Sfânta Liturghie solemnă a fost celebrată de Preașfințitul Petru Gherghel asistat de 20 de preoți din Decanatul de Bucovina cu preotul decan Iosif Păuleț. Excelența Sa a început predica cu cuvintele „Am venit pe drumul iubirii...” pentru că iubirea a reprezentat constanta Pontificatului lui Ioan Paul al II-lea. Pe parcursul predicii a revenit un leitmotiv: De ce e mare Papa? Iar răspunsul nu a fost unul singur. Este mare prin rugăciune, prin credință, prin comuniunea cu Dumnezeu, prin încredințarea totală Maicii Domnului, prin crucea pe care a purtat-o în bucurie și suferință. Predica a încheiat-o cu ruga adresată Fericitului Ioan Paul al II-lea de a străjui Sanctuarul de la Cacica și de a fi mijlocitorul în Cer al rugăciunilor celor care vin aici.

Cântările din timpul liturghiei au fost interpretate de Corul de Cameră „Vox Artis” din Iași dirijat de Bogdan Cojocar. Un moment înălțător a fost cel în care a răsunat, în interpretarea unei soprane din cor, celebra piesă „Ave Maria” a compozitorului austriac Franz Schubert. A fost un omagiu adus Maicii Domnului a cărei icoană miraculoasă străjuiește din altar. Sfânta Liturghie solemnă de mulțumire pentru beatificarea Papei Ioan Paul al II-lea s-a încheiat cu un scurt concert de muzică sacră în interpretarea aceleiași formații camerale care a smuls ropote de aplauze.

În stânga altarului s-a aflat o reproducere a tapițeriei dezvelite la Roma în ziua beatificării cu chipul lui Ioan

Gherghela, konsula RP w Bukareszcie Pawła Bogdziewicza, prezesa Związku Polaków w Rumunii Gerwazego Longhera, wójta gminy Kaczyka Petru Todosi i zebranych wiernych. Zaprezentował następnie krótko biografię i 27 lat pontyfikatu Jana Pawła II. Na zakończenie J. E. Petru Gherghel odmówił modlitwę dziękczynną za dar beatyfikacji.

Uroczystą mszę św. odprawił biskup Petru Gherghel w asyście 20 księży z dziekanatu bukowińskiego z dziekanem ks. Iosifem Păuleț na czele. J. E. rozpoczął kazanie słowami: „Przyszedłem drogą miłości...”, dlatego że miłość właśnie była stałym elementem pontyfikatu Jana Pawła II. Lejtmotywnym całego kazania było: Dlaczego papież jest wielki? A odpowiedzi na to pytanie było wiele. Jest wielki za swoje modlitwy, za wiarę, wspólnotę z Bogiem, za całkowite zawierzenie Matce Boskiej, za krzyż, który niósł w chwilach cierpienia. Swoje kazanie biskup zakończył prośbą wzniesioną do błogosławionego Jana Pawła II, aby czuwał nad kaczyckim sanktuarium i pośredniczył między Niebem a zanoszącymi modlitwy wiernymi przybywającymi do sanktuarium.

Podczas mszy śpiewał chór kameralny „Vox Artis” z Jass pod batutą Bogdana Cojocar. Bardzo podniosłym był moment wykonania przez solistkę chóru pieśni

Paul al II-lea. Privirea Lui blândă și surâsul Lui parcă ne spuneau: Bucuria voastră este și a mea.

În timpul celor câteva zile ale lunii mai am trăit momente înălțătoare, bucuria că am putut fi contemporani cu Fericitul Ioan Paul al II-lea. Cu siguranță, suntem mai bogați sufletește, convinși că, acum, avem în Cer un mijlocitor în persoana Fericitului Ioan Paul al II-lea.

Stanislava Iachimovschi

Zdjęcia : K. Longier

austriackiego kompozytora Franza Schuberta „Ave Maria” na cześć Matki Bożej, której cudowny obraz ochrania wiernych z ołtarza. Msza św. dziekczynna za beatyfikację Jana Pawła II zakończyła się krótkim koncertem muzyki sakralnej w wykonaniu „Vox Artis”, nagrodzonym burzliwymi brawami.

Po lewej stronie ołtarza znajdował się obraz z podobizną Jana Pawła II, identyczny z odsłoniętym w Rzymie podczas beatyfi-

kacji. Jego łagodne spojrzenie i uśmiech zdawały się mówić: Wasza radość jest moją radością.

Przeżyliśmy podczas tych kilku majowych dni wzniosłe chwile, radość, że mogliśmy żyć w tym samym czasie co błogosławiony Jan Paweł II. Jesteśmy z pewnością bogatsi duchowo, przekonani, że teraz mamy w Niebie pośrednika w osobie błogosławionego Jana Pawła II.

Trad. E. Wieruszewska-Calistru

WIZYTA KARDYNAŁA STANISŁAWA DZIWISZA W RUMUNII

Zaledwie kilka tygodni temu cały świat katolicki, i nie tylko, przeżywał beatyfikację sługi bożego papieża Jana Pawła II. Radość tym większa dla nas Polaków mieszkających w Rumunii, a zwłaszcza tych z Bukowiny, bo patronem nowo wybudowanego kościoła w Pojana Mikuli miał być wyniesiony na ołtarze Ojciec Święty Jan Paweł II.

Konsekracji kościoła miał dokonać nie kto inny, jak ten, który przy boku papieża przeżył 39 lat, przybywający z wizytą do Rumunii ksiądz kardynał Stanisław Dziwisz, Jego osobisty sekretarz. Metropolita Krakowski przyjechał na zaproszenie nuncjusza apostolskiego i władz uczelni Uniwersytetu w Bukareszcie, gdzie otrzymał tytuł doctora honoris causa. W swoim wykładzie przypomniał zgromadzonym kilka aspektów pontyfikatu Jana Pawła II oraz najważniejsze momenty papieskiej wizyty w Bukareszcie w 1999 r.

Następnie udał się do Akademii Rumuńskiej, gdzie wziął udział w symposium na temat Jana Pawła II. W wygłoszonym referacie podkreślił, że Ojciec Święty żywo interesował się sprawami Rumunii, odniósł się także do pomocy udzielonej przez władze rumuńskie Polakom po wybuchu II wojny światowej oraz do pielgrzymki papieża w Rumunii.

VIZITA CARDINALULUI STANISLAW DZIWISZ ÎN ROMÂNIA

Doar cu câteva săptămâni în urmă, toată lumea catolică, și nu numai, a trăit beatificarea slujitorului lui Dumnezeu, a papei Ioan Paul al II-lea. Bucurie cu atât mai mare pentru noi polonezii care locuim în România, mai ales cei din Bucovina, pentru că patronul bisericii nou construite în Poiana Micului trebuia să fie Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea, ridicat la cinstea altarelor.

Consacrarea bisericii trebuia săvârșită de nimeni altul, decât de acela care a stat pe lângă papă timp de 39 ani, care venea în vizită în România, părintele cardinal Stanisław Dziwisz, secretarul Lui personal. Mitropolitul de Cracovia a sosit la invitația nunțului apostolic și a conducerii Universității din București, unde a primit titlul de doctor honoris causa. În expunerea sa a amintit celor prezenți câteva aspecte din pontificatul lui Ioan Paul al II-lea, precum și cele mai importante momente ale vizitei papale la București, în 1999.

După aceea s-a îndreptat spre Academia Română unde a participat la un simpozion dedicat lui Ioan Paul al II-lea. În referatul prezentat a subliniat că Sfântul Părinte se interesa în mod deosebit de problemele României, s-a referit, de asemenea, la ajutorul acordat polonezilor de către autoritățile române, după izbucnirea celui de-al doilea război mondial și la pelerinajul papei în România.

Kardynał Dziwisz po południu udał się do Popești-Leordeni, gdzie poświęcił pomnik błogosławionego Jana Pawła II, a wieczorem odprawił mszę św. w katedrze świętego Józefa w Bukareszcie i spotkał się ze wspólnotą Polaków mieszkającą w tym mieście.

Następnego dnia pojechał do Jass, wraz z biskupem Petru Gherghelem modlił się w metropolitalnej katedrze, a potem spotkał się z przełożonymi i klerykami Diecezjalnego Seminarium Duchownego. W czasie wygłoszonej do kleryków homilii powiedział między innymi: „Świat i Kościół potrzebują świętych kapłanów, bo tylko tacy mogą być wiarygodnymi świadkami. Jan Paweł II był wielkim apostołem i wiarygodnym świadkiem, bo był człowiekiem świętym, bo w centrum Jego życia był Bóg, bo największą Jego miłością był Jezus Chrystus”.

Najbardziej oczekiwany przez środowisko polskie momentem wizyty kardynała Dziwisza była konsekracja kościoła w Pojanie Mikuli. Już od rana gromadzili się wierni, przybyli z całego okręgu Suczawa. Cała wieś była odświętnie przystrojona w umajone drzewka wzdłuż drogi dojazdowej do kościoła. Niemal w każdym ogródku wystawiony był stolik z figurą Matki Boskiej. Kardynał Dziwisz wraz z biskupem Petru Gherghelem i biskupem pomocniczym Aurelem Percă, w asyście konnicy, doszli na plac kościelny, gdzie oczekiwał szanownych gości ks. proboszcz Gabriel Bucur, kilkudziesięciu księży oraz rzesza wiernych.

După amiază, cardinalul Dziwisz a plecat la Popești-Leordeni, unde a sfințit monumentul Fericitului Ioan Paul al II-lea, iar seara a celebrat o liturghie la catedrala Sfântul Iosif din București și s-a întâlnit cu comunitatea poloneză care locuiește în acest oraș.

În ziua următoare a plecat la Iași, împreună cu episcopul Petru Gherghel s-a rugat la catedrala mitropolitană, după aceea s-a întâlnit cu superiorii și clericii Seminarului Diecezan. În timpul predicii adresate clericilor a spus: „Lumea și Biserica au nevoie de preoți sfinți, numai asemenea preoți pot fi martori demni de crezut. Ioan Paul al II-lea a fost marele apostol și martorul demn de încredere pentru că a fost un om sfânt, în centrul vieții lui a fost Dumnezeu, pentru că dragostea Lui cea mai mare a fost Isus Cristos”.

Cel mai așteptat moment al vizitei cardinalului Dziwisz de către comunitatea poloneză a fost consacrarea bisericii din Poiana Micului. De dimineață s-au adunat credincioșii veniți din tot județul Suceava. Tot satul era împodobit de sărbătoare, de-a lungul drumului de acces spre biserică, copacii erau decorați, aproape în fiecare grădină, pe o măsuță se afla o statuie a Maicii Domnului. Cardinalul Dziwisz împreună cu episcopul Petru Gherghel și episcopul auxiliar Aurel Percă, însoțiți de călăreți, au ajuns în piațeta bisericii, unde onorații oaspeți erau așteptați de părintele paroh, Gabriel Bucur, câteva zeci de preoți și o mulțime de credincioși.

În cuvântul de bun venit, părintele Bucur a prezentat pe scurt istoria construirii bisericii. Piatra de temelie a fost sfințită în prezența episcopului Gherghel pe 18 iunie 2008, iar pe 22 decembrie 2009, în biserică a fost celebrată prima Sfântă Liturghie. De la momentul începerii lucrărilor de construcție, ridicarea noii biserici a fost dedicată Sfântului Părinte Ioan Paul al II-lea. În ziua de 6 august 2010 biserica a fost inaugurată oficial de episcopul auxiliar

W słowie powitalnym ksiądz Bucur w skrócie przedstawił historię budowy kościoła. Kamień węgielny został poświęcony w obecności biskupa Gherghela 18 czerwca 2008 r., a już 22 grudnia 2009 r. w kościele została odprawiona pierwsza msza św. Od momentu rozpoczęcia prac budowlanych wzniesienie nowego kościoła zostało zawierzone Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II. W dniu 6 sierpnia 2010 r. kościół został

Aurel Percă, iar sfințirea ei de către Eminentă Sa Stanislav Dziwisz trebuia să aibă loc la sfârșitul lui octombrie a aceluiași an. Datorită pregătirilor pentru beatificarea lui Ioan Paul al II-lea, sfințirea bisericii a fost amânată pentru data de 21 mai 2011.

Cântând psalmul „Să mergem cu bucurie în casa Domnului”, Cardinalul a tăiat panglica și a deschis biserica spunând ca să fie deschisă pentru toti oamenii. „Parti-

oficjalnie zainaugurowany przez biskupa pomocniczego Aurela Percă, a poświęcenie miało nastąpić przy końcu października tego samego roku przez Jego Eminencję Stanisława Dziwisza. Z uwagi na przygotowania do beatyfikacji Jana Pawła II poświęcenie kościoła zostało przełożone na 21 maja 2011 r.

Ze śpiewem psalmu „Idźmy z radością do świątyni Pana” kardynał przeciął wstęgę i otworzył kościół

qipând la liturghia consacării bisericii, admirăm pe Dumnezeu. El ne-a chemat la fericire veșnică și nicio-dată n-a uitat de intențiile Sale. În persoana lui Cristos realizează făgăduințele Sale” – a adăugat.

„Cristos mântuiește în Biserica Sa. Pentru aceasta e nevoie de un lăcaș de cult care să fie locul adorațiunii Lui, o școală de sfințenie care ajută la unire cu Dumnezeu, precum și o școală de fraternitate și iubire re-

mówiąc, by był on zawsze otwarty dla wszystkich ludzi. „Uczestnicząc w liturgii konsekracji kościoła podziwiamy Boga. Powołał On nas do szczęśliwości wiecznej i nigdy nie zapomniał o swoich zamiarach. W osobie Chrystusa spełnia swoje obietnice” – dodał. „Chrystus zbawia w swoim Kościele. Do tego potrzebna jest świątynia. Jest ona miejscem Jego adoracji, szkołą świętości, pomagającą zjednoczyć się z Bogiem, a także szkołą braterstwa i wzajemnej miłości. Spotykamy się w niej jako dzieci jednego Boga. Przypominam o tym w dniu konsekracji tego kościoła. Niech będzie on ośrodkiem życia religijnego dla całej miejscowości”.

W dalszej części homilii kardynał powiedział, że nie można zrozumieć dziejów Europy bez Chrystusa oraz Jego ewangelicznego orędzia. „Na przyjęcie Ewangelii powinien otworzyć się każdy człowiek i każde pokolenie. Chrześcijaństwo to nie tylko tradycja, to żywy i prawdziwy Jezus Chrystus. On każdemu wyznacza zadanie i każdego prowadzi do zbawienia”.

„Od dzisiaj błogosławiony Jan Paweł II jest waszym patronem. Przez 39 lat byłem świadkiem Jego świętości. Była to wielka łaska, dlatego staram się świadczyć o Nim. Dzięki Jego osobie Polska stała się znana na całym świecie. Jan Paweł II podjął gigantyczną pracę umacniania w wierze. Zachęcał nas wszystkich byśmy »wypływali na głębię«. Liczył szczególnie na młodych i na ich entuzjazm. A kiedy już nie mógł mówić, przemawiał swoim cierpieniem. Odszedł do domu Ojca i tam oręduje za nami. Jestem pewien, że spogląda na nas z nieba i cieszy się tą uroczystością” – stwierdził w zakończeniu homilii kardynał Dziwisz.

W czasie odśpiewania litanii do wszystkich świętych przystąpiono do ceremonii konsekracji. Namaszczone ołtarz krzyżmem świętym, okadzono go i przygotowano do sprawowania Eucharystii.

Kardynał Dziwisz ofiarował kościołowi w Pojanie Mikuli relikwie Krwi Ojca Świętego oraz ornat. Nastąpiły podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do wzniesienia i wystroju tej świątyni. Proboszcz parafii, już pod wezwaniem błogosławionego Ojca Świętego Jana Pawła II powiedział, iż dziękuje Panu Bogu za obecność ks. kardynała, człowieka, który przeżył tyle lat obok Jana Pawła II i zapewnił, że wszyscy będą się modlić, aby „santo subito” nastąpiło jak najszybciej.

Poświęcenie kościoła transmitowało na żywo Radio Maryja.

Po uroczystościach konsekuracyjnych kardynał odwiedził monaster Voroneț, a następnie udał się do kaczyckiego sanktuarium maryjnego.

Wieczorem, mimo tak wyczerpującego dnia, Metropolita Krakowski wraz z biskupem Petru Gherghelem przyjechali do Nowego Szołca. Podobnie jak w Pojanie asystowała mu konnica i witano go chlebem i solą. Ks. proboszcz Marius Bucevschi przedstawiając swoją parafię powiedział, że chociaż nie jest ona najstarsza, to jest największą polską parafią na Bukowinie, liczącą 800

ciprocă. Ne întâlnim în El ca și copii ai unicului Dumnezeu. Vă amintesc despre asta în ziua consacării acestei biserici. Să fie centrul vieții religioase pentru toată localitatea”.

În partea următoare a predicii, Cardinalul a spus că nu se poate înțelege istoria Europei fără Cristos și mesajul Lui evanghelic. „Pentru primirea Evangheliei trebuie să se deschidă fiecare om și fiecare generație. Creștinismul nu înseamnă numai tradiție, creștinismul înseamnă Isus Cristos viu și adevărat. El îi îndică fiecăruia îndatorirea și pe fiecare îl conduce spre mântuire.

De astăzi, Fericitul Ioan Paul al II-lea este patronul vostru. Timp de 39 de ani am fost martorul sfințeniei Sale. A fost un har deosebit, de aceea mă străduiesc să depun o mărturie în favoarea Lui. Datorită persoanei Lui, Polonia a fost cunoscută în întreaga lume. Ioan Paul al II-lea a întreprins o muncă gigantică de susținere a credinței. Ne îndemna pe toți să «ieșim din adâncime». Conta mai ales pe tineri și entuziasmul lor. Dar când n-a putut să vorbească, s-a exprimat prin suferință. A plecat la casa Tatălui și de acolo mijlocește pentru noi. Sunt sigur că se uită la noi din ceruri și se bucură de această solemnitate” – a conchis în finalul predicii cardinalul Dziwisz.

În timpul cântului litaniei tuturor sfinților s-a purces la ceremonia consacării. Altarul a fost uns cu sfântul mir, tămâiat și pregătit pentru celebrarea Euharistiei.

Cardinalul Dziwisz a oferit bisericii din Poiana Micului relicvele Sângelui Sfântului Părinte și un ornat. Au urmat mulțumirile pentru toți care au contribuit la ridicarea și împodobirea acestui lăcaș de cult. Parohul bisericii, de acum sub denumirea Fericitului Papă Ioan Paul al II-lea, a spus că îi mulțumește lui Dumnezeu pentru prezența părintelui cardinal, omul care a trăit atâția ani lângă Ioan Paul al II-lea și a asigurat că toți se vor ruga ca „santo subito” să fie cât mai repede.

Sfințirea bisericii a fost transmisă în direct de Radio Maria.

După solemnitatea consacării, cardinalul a vizitat mănăstirea Voroneț și după aceea s-a deplasat la sanctuarul marian de la Cacica.

Seara, în ciuda zilei atât de epuizante, Mitropolitul de Cracovia împreună cu episcopul Petru Gherghel au sosit la Solonețu Nou. Ca și în Poiană, i-au însoțit călăreții și au fost întâmpinați cu pâine și sare. Părintele paroh, Marius Bucevschi, prezentând parohia sa a spus că, în pofida faptului că nu este cea mai veche, este în schimb cea mai mare parohie poloneză din Bucovina, numărând 800 de credincioși. Cu toții împreună au cântat Litania Loretană și după aceea a luat cuvântul cardinalul Dziwisz. „Banderia m-a introdus regește în biserică. Mă simt ca în Podhale” – cuvintele Mitropolitului au fost primite cu

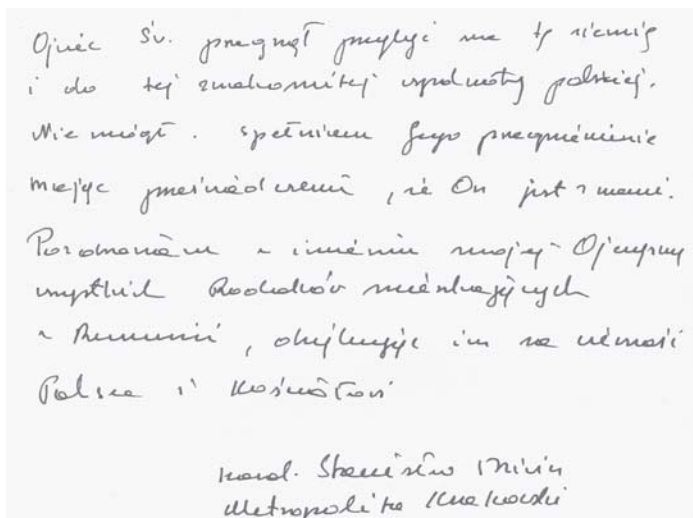
wiernych. Wspólnie odśpiewano Litanię Loretańską i następnie głos zabrał ks. kardynał Dziwisz. „Banderia wprowadziła mnie do kościoła po królewsku. Czuję się jak na Podhalu” – słowa Metropolity przyjęto owacjami. W dalszej części swojej wypowiedzi nawiązał do postaci Jana Pawła II. „Był wielkim patriotą – powiedział – i był dumny, że wyszedł z tego narodu. Jest dla nas wielkim przykładem. Dziękujemy Bogu, że dzięki Niemu przeżyliśmy tyle wspaniałych chwil. Jego beatyfikacja była wielkim dniem. Półtora miliona ludzi zgromadziło się w wielkiej radości. Uczestniczyłem w wielu beatyfikacjach, ale takiej atmosfery nie przeżyłem nigdy” – dodał kardynał.

Dziękując za piękne przyjęcie kardynał zwrócił się do zebranych słowami: „Szczujcie tę waszą ojczyznę i nie zapominajcie o ojczyźnie nad Wisłą. Wzrastajcie w wierze i niech Pan Bóg wam błogosławi”. Po wyjściu z kościoła polskie tańce i śpiewy zaprezentował zespół „Sołonzanka”.

Ostatnim etapem podróży kardynała Dziwisza w Rumunii był suzawski dziekanat i Dom Polski, gdzie wpisał się do Książki Pamiątkowej.

Barbara Breabăn

Zdjęcia do artykułu: K. Longier

ovații. În partea următoare a cuvântului s-a referit la persoana lui Ioan Paul al II-lea. „A fost un mare patriot – a spus – și a fost mândru că a ieșit din acest popor. Este pentru noi un mare exemplu. Să-i mulțumim lui Dumnezeu că datorită Lui am trăit așa de multe momente minunate. Beatificarea Lui a fost o zi mare. Un milion și jumătate de oameni s-a adunat în mare bucurie. Am participat la multe beatificări, dar n-am trăit această atmosferă niciodată” – a adăugat cardinalul. Mulțumind pentru frumoasa primire, cardinalul s-a adresat credincioșilor: „Să cinștiți această patrie a voastră și să n-o uitați pe cea de pe Vistula. Creșteți în credință și Dumnezeu să vă binecuvânteze”. După ieșirea din biserică ansamblul „Sołonzanka” a prezentat un scurt program de cântece și dansuri poloneze.

Ultima etapă a călătoriei cardinalului Dziwisz în România a fost decanatul sucevean și Dom Polski, unde a semnat în Cartea de Onoare.

Sfântul Părinte a dorit să vină în acest ținut și la această remarcabilă comunitate poloneză. Nu a putut. Am îndeplinit dorința Lui, având convingerea că El este cu noi.

Salut, în numele Patriei mele, pe toți Compatrioții care locuiesc în România, le mulțumesc pentru fidelitatea față de Polonia și Biserică.

*Cardinal Stanisław Dziwisz
Mitropolit al Cracoviei*

Kardynał Stanisław Dziwisz – urodził się 27 kwietnia 1939 r. w Rabe Wyżnej. Ukończył Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Krakowskiej i 23 czerwca 1963 r. otrzymał święcenia kapłańskie z rąk ówczesnego biskupa diecezji krakowskiej Karola Wojtyły. W latach 1963-1965 był wikariuszem w Makowie Podhalańskim. Lata 1963-1978 były w życiu księdza Stanisława Dziwisza czasem nauki i dynamicznego rozwoju. W 1978 r. obronił doktorat na temat „Kult św. Stanisława w Krakowie do Soboru Trydenckiego” na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie.

Cardinalul Stanisław Dziwisz – s-a născut la 27 aprilie 1939 în Raba Wyżna. A absolvit Facultatea de Teologie a Arhidieceziei de Cracovia și a fost consacrat preot de către episcopul de atunci al Cracoviei Karol Wojtyła, la 23 iunie 1963. În anii 1963-1965 a fost vicar în parohia Maków Podhalański. Anii 1963-1978 au fost, în viața preotului Stanisław Dziwisz, ani de învățătură și progres dinamic. În anul 1978 și-a susținut teza de doctorat cu titlul „Cultul Sf. Stanisław în Cracovia până la Soborul din Trident” la Facultatea Papală de Teologie din Cracovia, .

Dzień 16 października 1978 r. kiedy Karol Wojtyła wybrany został na papieża, rozpoczął nowy etap w życiu ks. Stanisława Dziwisza. Był przy papieżu Janie Pawle II przez ponad 26 lat. Towarzyszył mu w jego 104. pielgrzymkach na wszystkich kontynentach. W 1998 r. mianowany został biskupem, jest także wykonawcą testamentu Jana Pawła II.

We wrześniu 2003 r. podniesiony do godności arcybiskupa, a 3 czerwca 2005 r. mianowany przez papieża Benedykta XVI metropolitą krakowskim. Podczas konsystorza 24 marca 2006 r. otrzymał godność kardynalską. Jest członkiem Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski i Wielkim Kanclerzem Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Otrzymał tytuły doctora honoris causa wielu uniwersytetów polskich oraz zagranicznych (w Barcelonie, Buenos Aires, Bogocie). Za szczególne zasługi uhonorowany orderami i medalami w Argentynie, Portugalii, Kolumbii, we Włoszech i oczywiście w Polsce.

Stanisława Jakimowska

Data de 16 octombrie 1978, când Karol Wojtyła a fost ales papă, a marcat o nouă etapă în viața pr. Stanislav Dziwisz. I-a fost alături Papei Ioan Paul al II-lea mai bine de 26 de ani. L-a însoțit în cele 104 pelerinaje pe toate continentele. În anul 1998 a fost numit episcop, fiind și legatarul testamentar al lui Ioan Paul al II-lea.

În septembrie 2003 a fost ridicat la demnitatea de arhiepiscop, pentru ca la 3 iunie 2005 Papa Benedict al XVI-lea să îl numească mitropolit al Cracoviei. În timpul consistoriului din 24 martie 2006 a fost ridicat la demnitatea de cardinal. Este membru al Consiliului Permanent al Conferinței Episcopatului Poloniei și Mare Cancelar al Universității Papale Ioan Paul al II-lea din Cracovia. Este doctor honoris causa al mai multor universități din Polonia, dar și din străinătate (Barcelona, Buenos Aires, Bogota). Pentru meritele sale deosebite a fost distins cu ordine și medalii în Argentina, Portugalia, Columbia, Italia și, bineînțeles, în Polonia.

KALENDARIUM ROCZNIC

2011

CALENDARUL ANIVERSĂRILOR

CZERWIEC

2 VI – 100. rocznica urodzin **Adama Studzińskiego** (1911-2008), kapelana spod Monte Cassino, generała, harcmistrza, konserwatora dzieł sztuki, artysty malarza;
5 VI – 50. rocznica śmierci **Mariana Gieysztor** (1901-1961), wybitnego zoologa, hydrobiologa, taternika, profesora Uniwersytetu Warszawskiego;
6 VI – 170. rocznica urodzin **Elizy Orzeszkowej** (1841-1910), powieściopisarki;
8 VI – 55. rocznica śmierci **Jana Lechonia** (1899-1956), poety, satyryka, współtwórcy grupy „Skamander”;
9 VI – 160. rocznica urodzin **Bronisława Znatowicza** (1851-1917), chemika, działacza oświatowego, współtwórcy polskiej terminologii chemicznej;
10 VI – 70. rocznica śmierci **Ludwika Krzywickiego** (1859-1941), socjologa i ekonomisty, pedagoga, prekursora i jednego z twórców polskiej socjologii;
11 VI – 30. rocznica śmierci **Marii Czapskiej** (1894-1981), historyka literatury, eseistki, tłumaczki literatury francuskiej, współredaktora paryskiej „Kultury”;
12 VI – 70. rocznica śmierci **Witolda Hulewicza**, rozstrzelanego przez hitlerowców w Palmirach (1895-1941), pisarza, tłumacza, wydawcy, twórcy Teatru Polskiego Radia;
17 VI – 315. rocznica śmierci **Jana III Sobieskiego** (1629-1696), króla Polski;
19 VI – 80. rocznica śmierci **Jerzego Lieberta** (1904-1931), poety i krytyka literackiego;
20 VI – 445. rocznica urodzin **Zygmunta III Wazy** (1566-1632), króla Polski;

IUNIE

2 VI – 100 de ani de la nașterea lui **Adam Studziński** (1911-2008), capelan al Armatei Polone la Monte Cassino, general, instructor, superior al cercetașilor, conservator al operelor de artă, pictor;
5 VI – 50 de ani de la moartea lui **Marian Gieysztor** (1901-1961), renumit zoolog, hidrobiolog, alpinist, profesor al Universității din Varșovia;
6 VI – 170 de ani de la nașterea **Elizei Orzeszkowa** (1841-1910), autoare de romane;
8 VI – 55 de ani de la moartea lui **Jan Lechoń** (1899-1956), poet, satiric, cofondator al grupului „Skamander”;
9 VI – 160 de ani de la nașterea lui **Bronisław Znatowicz** (1851-1917), chimist, militant în domeniul învățământului, cofondator al terminologiei poloneze în chimie;
10 VI – 70 de ani de la moartea lui **Ludwik Krzywicki** (1859-1941), sociolog și economist, pedagog, precursor și unul din creatorii sociologiei poloneze;
11 VI – 30 de ani de la moartea **Mariei Czapska** (1894-1981), istoric literar, eseistă, traducătoare de literatură franceză, coredactor al publicației pariziene „Kultura”;
12 VI – 70 de ani de la moartea lui **Witold Hulewicz** (1895-1941), împușcat de hitleriști la Palmira, scriitor, traducător, editor, creator al Teatrului Radiofonic Polonez;
17 VI – 315 ani de la moartea lui **Jan III Sobieski** (1629-1696), rege al Poloniei;
19 VI – 80 de ani de la moartea lui **Jerzy Liebert** (1904-1931), poet și critic literar;
20 VI – 445 de ani de la nașterea lui **Zygmunt III Waza** (1566-1632), rege al Poloniei;

- 21 VI** – 100. rocznica urodzin **Hanny Malewskiej** (1911-1983), pisarki, autorki powieści historycznych, twórczyni i redaktorki naczelnej miesięcznika „Znak”;
- 22 VI** – 85. rocznica urodzin **Tadeusza Konwickiego** (ur. 1926), prozaika, scenarzysty i reżysera filmowego;
- 23 VI** – 25. rocznica śmierci **Jerzego Putramenta** (1910-1986), poety, prozaika, publicyisty, działacza politycznego;
- 24 VI** – 215. rocznica urodzin **Jana Czeczota** (1796-1847), poety, etnografa, współzałożyciela Towarzystwa Filomatów; 390. rocznica urodzin **Jana Andrzeja Morsztyna** (1621-1693), poety, dyplomaty, czołowego przedstawiciela polskiego baroku w literaturze;
- 25 VI** – 65. rocznica utworzenia w Warszawie **Państwowego Instytutu Wydawniczego**;
- 26 VI** – 25. rocznica śmierci **Jana Huszczy** (1917-1986), poety, satyryka, prozaika, felietonisty;
- 27 VI** – 70. rocznica urodzin **Krzysztofa Kieślowskiego** (1941-1996), reżysera i scenarzysty filmowego;
- 28 VI** – 370. rocznica urodzin **Marii Kazimiery** (1641-1716), królowej Polski;
- 29 VI** – 70. rocznica śmierci **Ignacego Jana Paderewskiego** (1860-1941), pianisty, kompozytora, pedagoga, polityka;
- 30 VI** – 100. rocznica urodzin **Czesława Miłosza** (1911-2004), poety, eseisty, prozaika, tłumacza, literaturoznawcy, laureata literackiej Nagrody Nobla (1980).
- 21 VI** – 100 de ani de la nașterea **Hannei Malewska** (1911-1983), scriitoare, autoare de romane istorice, creatoare și redactor șef al publicației lunare „Znak”;
- 22 VI** – 85 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Konwicki** (1926), prozator, scenarist și regizor de film;
- 23 VI** – 25 de ani de la moartea lui **Jerzy Putrament** (1910-1986), poet, prozator, publicist, militant politic;
- 24 VI** – 215 ani de la nașterea lui **Jan Czeczot** (1796-1847), poet, etnograf, cofondator al Asociației Filomatilor; 390 de ani de la nașterea lui **Jan Andrzej Morsztyn** (1621-1693), poet, diplomat, reprezentant de seamă al barocului polonez în literatură;
- 25 VI** – 65 de ani de la înființarea la Varșovia a **Instytutului Editorial de Stat**;
- 26 VI** – 25 de ani de la moartea lui **Jan Huszcz** (1917-1986), poet, satiric, prozator, foiletonist;
- 27 VI** – 70 de ani de la nașterea lui **Krzysztof Kieślowski** (1941-1996), regizor și scenarist de film;
- 28 VI** – 370 de ani de la nașterea **Mariei Kazimiera** (1641-1716), regină a Poloniei;
- 29 VI** – 70 de ani de la moartea lui **Ignacy Jan Paderewski** (1860-1941), pianist, compozitor, pedagog, politician;
- 30 VI** – 100 de ani de la nașterea lui **Czesław Miłosz** (1911-2004), poet, eseist, prozator, traducător, teoretician literar, laureat al Premiului Nobel pentru literatură (1980).

Kronika bukowińskich Polaków 1911 Cronica polonezilor bucovineni

Maj

- 05.03.** – **Czerniowce**, mała sala Domu Polskiego: Walne zgromadzenie członków czerniowieckiego Koła TSL.
- 05.<04.** – **Czerniowce**: W uznaniu zasług pośła dr. Stanisława Głabińskiego Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko” uchwałą nadzwyczajnego walnego zgromadzenia mianowało go członkiem honorowym Towarzystwa i powiadomiło o tym wyróżnionego telegraficznie. Telegram podpisali: prezes Józef Czownicki i sekretarz Władysław Grabowski.
- 05.<04.** – **Czerniowce**, Dom Polski: Prezes czerniowieckiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” rozkazem zobowiązał wszystkich druhow do stawienia się na zbiórce w umundurowaniu, względnie w uroczystych strojach z sokolimi agrafkami, aby wziąć udział w przemarszu ze sztandarem na mszę św. w kościele Podwyższenia Krzyża Świętego.
- 05.<04.** – **Łużany**: Kowal W. Łoziński w wybudowanym domu swoim udostępnił bezpłatnie dwa duże pokoje na pomieszczenie Czytelni Polskiej TSL.
- 05.04.** – **Czerniowce**: W 36. numerze „Gazety Polskiej” w kronikarskiej notatce pt. „Nalepki 3-go Maja” wzwano miejscowych rodaków do nabywania nalepek, aby

Mai

- 05.03.** – **Cernăuți**, sala mică a Casei Polone: Adunarea generală a membrilor Cercului SȘP din Cernăuți.
- 05.<04.** – **Cernăuți**, Casa Polonă: Ca o recunoaștere a meritelor deputatului dr. Stanisław Głabiński, Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko”, prin decizia adunării generale extraordinare, l-a numit membru de onoare al Societății și l-a informat telegrafic. Telegrama a fost semnată de: președintele Józef Czownicki și secretarul Władysław Grabowski.
- 05.<04.** – **Cernăuți**, Casa Polonă: Președintele Asociației de Gimnastică „Sokół” printr-un ordin a obligat toți camarazii să se prezinte în uniforme festive cu insigne, pentru a participa la marș cu stindard la Sf. Liturghie din biserica cu hramul Înălțarea Sfintei Cruci.
- 05.<04.** – **Luženi**: Fierarul W. Łoziński, în casa sa construită, a pus la dispoziție două încăperi mari pentru Societatea Polonă de Lectură a SȘP.
- 05.04.** – **Cernăuți**: În nr. 36 al „Gazetei Polone”, într-o notiță de cronică intitulată „Fluturași de 3 Mai”, compatrioții din localitate sunt chemați să își procure fluturași,

tym sposobem powiększyć fundusz oświaty narodowej, uświęcić dzieło przodków i dać publiczny wyraz związkowi z ideałami poprzedników.

05.05. – Czerniowce, tor Klubu Panów: Dwudniowe wyścigi konne. Do dyrekcji wyścigów należeli Krzysztof Abrahamowicz i Antoni Łukasiewicz. W biegu o nagrodę rządową zwyciężył trzyletni ogier „Drop” hodowcy Antoniego Łukasiewicza, w biegu z przeszkodami pierwszym był czteroletni wałach „Wright” Kazimierza Ostoi Ostaszewskiego.

05.07. – Czerniowce, kaplica OO. Jezuitów: Nabożeństwo sodalicyjne ku czci Królowej Korony Polskiej. Została odprawiona sodalicyjna msza św., „żebyśmy wspólną pracą i przykładem tym łatwiej mogli się wyrobić i uświęcić, do czynów zapalić i wieczną szczęśliwość zapewnić”.

05.07. – Czerniowce: Komisja zabawowa Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” urządziła uroczysty obchód rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja, na który złożyła się uroczysta msza św. pontyfikalna ku uczczeniu Królowej Korony Polskiej z udziałem wszystkich polskich organizacji ze sztandarami (koncelebrowana przez ks. inf. Józefa Schmidę, ks. Feliksa Lewandowskiego, ks. Józefa Łuczkę i ks. Feliksa Żelewskiego), ze stosownym kazaniem ks. dr. Władysława Honorskiego w kościele parafialnym oraz poprzedzone okolicznościowym przemówieniem przedstawienie „Zemsty” Aleksandra Fredry w Teatrze Miejskim.

05.07. – Czerniowce, Dom Polski: Amatorskie przedstawienie w trzech odsłonach „Hołd ku czci Matki Bożej Królowej Korony Polskiej”, z którego dochód w połowie przeznaczony został na Gimnazjum Polskie w Czerniowcach, w połowie na fundusz gwiazdkowy TBPICP w Czerniowcach. W spektaklu brało udział około 60 amatorów, przeważnie uczniów i uczennic szkół średnich.

05.07. – Głęboka: Czytelnia Polska urządziła obchody 3 Maja, na które złożyła się msza św. w kościele parafialnym z okolicznościowym kazaniem w godzinach przedpołudniowych oraz wykład o Konstytucji 3 Maja, deklamacje, śpiewy po południu w Czytelnii Polskiej.

05.07. – Kocmań: Komitet wyłoniony z Czytelnii Polskich TSL powiatu kocmanieckiego z Feliksem Passakasem na czele urządził obchody 120. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja, na które złożyła się msza św. z okolicznościowym kazaniem proboszcza ks. kan. Józefa Steinbacha przed południem oraz wieczór deklamacyjno-wokalny przy licznej publiczności wszystkich stanów oraz młodzieży całego powiatu. Na ów wieczór złożyły się: słowo wstępne F. Passakasa, „Wędrowiec” Szuberta i „Nie wraca” Matteja w wykonaniu Władysława Grabowskiego przy fortepianowym akompaniamencie Romany Passakas, wykład Mariana Mierzwińskiego „O znaczeniu Konstytucji 3 Maja”, recytacja wiersza Marii Konopnickiej „Ty będziesz silny” w wykonaniu Ignacego Passakasa, przemówienie W. Grabowskiego (w imieniu czerniowieckiego „Ogniska”) do młodzieży, „Witaj majowa jutrzeńko” oraz

ponieważ cała ta sprawa ma być funduszem dla oświaty narodowej, uświęcić dzieło przodków i dać publiczny wyraz związkowi z ideałami poprzedników.

05.05. – Cernăuți, pista Clubului Domnilor: Curse de cai de două zile. În conducerea cursei erau Krzysztof Abrahamowicz și Antoni Łukasiewicz. În cursa pentru premiul oficial a câștigat armăsarul de trei ani „Drop” al crescătorului Antoni Łukasiewicz, în cursa cu obstacole primul a fost calul castrat, de patru ani, „Wright” al lui Kazimierz Ostoi Ostaszewski.

05.07. – Cernăuți, capela călugărilor Iezuiți: Serviciu divin al societății în cinstea Reginei Coroanei Poloniei. A fost oficiată Sf. Liturghie „fie ca prin muncă în comun și exemplu să putem să ne formăm și dedicăm, să îndemnăm la fapte și să asigurăm fericirea veșnică”.

05.07. – Cernăuți: Comisia pentru petreceri a Asociației de Gimnastică „Sokół” a organizat sărbătorirea festivă a adoptării Constituției din 3 Mai care a cuprins Sf. Liturghie pontificală solemnă în cinstea Reginei Coroanei Poloniei cu participarea tuturor organizațiilor poloneze cu stindarde (concelebrată de pr. infulat Józef Schmid, pr. Feliks Lewandowski, pr. Józef Łuczko și pr. Feliks Żelewski), cu predica conformă momentului a pr. dr. Władysław Honorski în biserica parohială precum și cu discursul ocazional ce a precedat reprezentarea piesei „Răzbunarea” de Aleksander Fredro la Teatrul Orășenesc.

05.07. – Cernăuți, Casa Polonă: Reprezentație de amatori în trei tablouri „Omagiu în cinstea Maicii Domnului Regina Coroanei Polone”, jumătate din venit a fost destinat Gimnaziului Polonez din Cernăuți, iar cealaltă jumătate pentru cadourile de Crăciun la APAF și de L din Cernăuți. La spectacol au luat parte aprox. 60 de amatori, mai ales elevi și eleve ale școlilor medii.

05.07. – Adâncata: Societatea Polonă de Lectură a organizat sărbătorirea zilei de 3 Mai care a cuprins Sf. Liturghie în biserica parohială cu predică, înainte de prânz, iar după amiază, la sediul Societății, referat despre Constituția din 3 Mai, recitări, cântece.

05.07. – Cozmeni: Comitetul numit din Societatea Polonă de Lectură a SȘP a ținutului cu Feliks Passakas în frunte a organizat sărbătorirea a 120 de ani de la adoptarea Constituției din 3 Mai, care a cuprins o Sf. Liturghie cu predica parohului pr. canonic Józef Steinbach, înainte de masă, precum și o seară poetico-vocală în prezența unui numeros public din toate stările și a tinerilor din întreg ținutul. Seara a cuprins: cuvântul introductiv al lui J. Passakas, „Peregrinul” de Schubert și „Nu se întoarce” de Mattej în interpretarea lui Władysław Grabowski acompaniat la pian de Romana Passakas, referatul lui Marian Mierzwiński „Despre însemnătatea Constituției din 3 Mai”, recitarea poeziei „Vei fi puternic” de Maria Konopnicka de către Ignacy Passakas, discursul lui W. Grabowski (în numele Asociației „Ognisko” din Cernăuți) adresat tinerilor, „Bun

„Polonez Kościuszki” w wykonaniu chóru dziewczęcego przy fortepianowym akompaniamencie Borowiczówny, przemówienie Wandy Bogdanowiczówny (w imieniu stowarzyszenia kobiet polskich w Kocmaniu) „O stanowisku kobiet w pracy narodowej”, na koniec zbiorowy śpiew utworu „Jeszcze Polska nie zginęła...”.

05.07. – Seret: Po zbiórce w Czytelni Polacy udali się do kościoła na uroczystą mszę św., podczas której ks. Alojzy Kucharski wygłosił porywające kazanie okolicznościowe z okazji 120. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Wieczorem natomiast w Czytelni jej prezes Dihm wygłosił przemówienie objaśniające, czym była Konstytucja 3 Maja i nawołujące do zgodnej współpracy nad zbawienną dla narodu oświatą ludu. Po przemówieniu Dihma miejscowi amatorzy wystawili komedię Aleksandra Fredry „Damy i huzary”, urządzono składkę na Dar Narodowy oraz zaśpiewano kilka pieśni okolicznościowych.

05.07. – Suczawa, kościół parafialny pw. św. Jana Nepomucena i duża sala Domu Polskiego: Miejscowi i okoliczni Polacy uroczystie obchodzili rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja. Po udziale w porannej mszy św. udali się do Domu Polskiego, gdzie wysłuchali odczytu prezesa Czytelni Józefa Kwiatkowskiego o Konstytucji 3 Maja i poprzedzających ją bezpośrednio zdarzeniach politycznych. Wieczorem natomiast rodacy wysłuchali drugiego referatu, wygłoszonego przez młodego urzędnika kolejowego, reprezentanta czerniowieckiego „Ogniska”, Wiktora Czerneleckiego, który nakreślił barwny obraz ustroju Polski czasów Konstytucji 3 Maja, obejrzelni przedstawienie komediowe „Dwóch głuchych” w wykonaniu m.in. Barańskich, Mangolda i Krasińskiego. Obchody zakończono zabawą taneczną, trwającą do świtu.

05.08. – Czerniowce, sala posiedzeń Domu Polskiego: Pod przewodnictwem prezesa Krzysztofa Abrahamowicza odbyło się posiedzenie wydziału bukowińskiego Koła Polskiego.

05.08. – Czerniowce: Do domu Kwiatkowskich przybyła deputacja rodaków, aby w dzień św. Stanisława złożyć życzenia imieninowe, oddać należny hołd i podziękować za dokonania na rzecz bukowińskich Polaków. Zgromadzeni w domu Kwiatkowskich wystosowali telegram imieninowy do drugiego pośła ludowego ministra dr. Stanisława Głabińskiego do Wiednia.

05.12. – Czerniowce, Dom Polski: Na zaproszenie dr. Stanisława Kwiatkowskiego spotkało się 30 delegatów miejscowych polskich towarzystw i uchwalili bardzo uroczystie obchodzić 120. rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja 14 maja 1911 r. z udziałem delegatów z całej Bukowiny. Zgromadzenie powołało Krajowy Komitet Uroczystościowy, do którego prezydium weszli: Krzysztof Abrahamowicz i Stanisław Kwiatowski jako prze-

venit zori de mai” și „Poloneza lui Kościuszko” în interpretarea corului de fete acompaniat la pian de Borowiczówna, discursul Wandei Bogdanowiczówna (în numele asociației femeilor poloneze din Cozmeni) „Despre poziția femeilor în activitatea națională”, iar la sfârșit toți cei prezenți au cântat piesa „Jeszcze Polska nie zginęła...”

05.07. – Siret: După adunarea la Casa Polonă, au mers la biserică, la Sf. Liturghie solemnă, în timpul căreia pr. Alojzy Kucharski a rostit o emoționantă predică cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la adoptarea Constituției din 3 Mai. Iar seara, la Societatea de Lectură președintele acesteia Dihm a explicat ce a însemnat Constituția din 3 Mai, apelând la colaborare în armonie în domeniul învățământului salutar pentru popor. După discursul lui Dihm, amatorii din localitate au prezentat comedia „Dame și husari” de Aleksander Fredro, s-a făcut chetă pentru Darul Național și s-au cântat câteva cântece ocazionale.

05.07. – Suceava, biserica parohială cu hramul Sf. Ioan Nepomuk și sala mare a Casei Polone: Polonezii din localitate și din împrejurimi au sărbătorit aniversarea adoptării Constituției din 3 Mai. După slujba de dimineață, au mers la Casa Polonă unde au audiat conferința președintelui Societății Józef Kwiatkowski despre Constituția din 3 Mai și evenimentele politice care au anticipat-o direct. Iar seara, compatrioții au audiat al doilea referat susținut de tânărul funcționar al căilor ferate, reprezentant al Societății „Ognisko” din Cernăuți – Wiktor Czernelecki care a trasat tabloul colorat al organizării Poloniei în vremea Constituției din 3 Mai, au urmărit reprezentația comediei „Doi surzi” în interpretarea, printre alții, a lui Barański, Mangold și Krasiński. Sărbătoarea s-a încheiat cu petrecerea dansantă care a durat până în zori.

05.08. – Cernăuți, sala de ședințe a Casei Polone: Sub conducerea președintelui Krzysztof Abrahamowicz a avut loc ședința conducerii Cercului Polonez bucovinean.

05.08. – Cernăuți. La locuința familiei Kwiatkowski a sosit o delegație de compatrioți pentru a face urări de ziua onomastică de Sf. Stanisław, să-i aducă omagiul cuvenit și să-i mulțumească pentru realizările în folosul polonezilor bucovineni. Cei prezenți în casa familiei Kwiatkowski au trimis o telegramă de felicitare celui de al II-lea deputat popular – ministrul dr. Stanisław Głabiński la Viena.

05.12. – Cernăuți, Casa Polonă: La invitația dr. Stanisław Kwiatkowski s-au întâlnit 30 de delegați ai asociațiilor poloneze din localitate și au decis să sărbătorească festiv aniversarea a 120 de ani de la adoptarea Constituției din 3 Mai, în ziua de 14 mai 1911 cu participarea delegaților din întreaga Bucovină. Adunarea a înființat Comitetul Național al Festivităților, în conducerea căruia au intrat: Krzysztof Abrahamowicz și Stanisław Kwiatkowski ca președinți, Władysław

wodniczący, Władysław Mierzwiński i Wojciech Wejdelek jako sekretarze. Komitet wydał odezwę, którą opublikowano w „Gazecie Polskiej” 16 kwietnia.

05.<14. – Czerniowce: Prezes i wiceprezes Stowarzyszenia Rękodzielników Polskich „Gwiazda” złożyli swoje mandaty. W związku z tym zaplanowano przedwyborcze zgromadzenie w poniedziałek 15 maja oraz nadzwyczajne walne zgromadzenie w niedzielę 21 maja 1911 r.

05.14. – Czerniowce, Dom Polski: Uroczyste obchody 120. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja z udziałem wszystkich polskich organizacji oraz około 4000 gości z całej Bukowiny. Odbył się także zjazd delegatów bukowińskich Czytelni Polskich TSL, podczas którego Zofia Krogulska wygłosiła referat „Rola kobiety w pracy narodowej”.

05.14. – Czerniowce: Dla uczczenia 120. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja Sodaliczka Mariańska Panów Polskich uczestniczyła we mszy św. w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa z okolicznościowym kazaniem i wystawieniem Najświętszego Sakramentu.

05.14. – Czerniowce, mała sala Domu Polskiego: Walne zgromadzenie członków ZNP i IV Zjazd ZNP.

05.16. – Czerniowce: Odbył się pogrzeb ks. prof. dr. hab. Jana Żukowskiego, zmarłego we Lwowie. W pogrzebie wzięli udział liczni duchowni, przedstawiciele świata nauki (m.in. rektor Uniwersytetu Lwowskiego ks. dr Jaszowski, dziekan wydziału teologicznego ks. dr Narajewski, prof. dr Weiss, rektor i dziekani Uniwersytetu Czerniowieckiego) oraz ogromna ilość publiczności. Z dworca do kościoła parafialnego kondukt żałobny prowadził wicerektor seminarium duchownego ks. Weredyński, uroczystą mszę św. żałobną odprawił ks. inf. Józef Schmid z wielką asystą, kazanie wygłosił ks. prof. dr Gerstmann, a kondukt z kościoła na cmentarz prowadził ks. inf. Schmid w towarzystwie duchowieństwa miejscowego trzech obrządków katolickich oraz kilkunastu księży z Bukowiny i Galicji.

05.16. – Czerniowce, Dom Polski: Zarząd czerniowieckiego Koła TSL jednogłośnie uchwalił zasady organizowania zgromadzeń i odczytów w Czytelnich Polskich TSL. W każdym przypadku za urządzenie większych zebrań bezpośrednio odpowiedzialnym jest prezes czytelnicy, który za każdym razem winien uzyskać zgodę zarządu Koła. Podobnie na wygłaszanie odczytów prelegenci zobowiązani są wykazać się upoważnieniami czerniowieckiego Koła TSL, opatrzonymi w pieczętkę oraz podpisy sekretarza i prezesa. Prezesi poszczególnych Czytelni zobowiązani są zgłosić zarządowi Koła każdy planowany odczyt. Dzień później Zarząd czerniowieckiego Koła TSL wysłał „Okólnik do wszystkich prezesów Czytelni Towarz. Szkoły Ludowej na Bukowinie”, określający zasady organizowania odczytów i większych zgromadzeń.

05.<18. – Gurahumora: Starsze nauczycielki szkół ludowych – Józefina Drozdowska z Gurahumory i Anto-

Mierzwiński i Wojciech Wejdelek ca secretari. Comitetul a publicat un apel care a fost publicat în „Gazeta Polonă” din 16 aprilie.

05.<14. – Cernăuți: Președintele și vicepreședintele Asociației Meșteșugarilor „Gwiazda” și-au depus mandatele. Ca urmare, s-a programat adunarea preelectorală pentru luni 15 mai precum și adunarea generală extraordinară duminică 21 mai 1911.

05.14. – Cernăuți, Casa Polonă: Sărbătorirea festivă a celor 120 de ani de la adoptarea Constituției din 3 Mai cu participarea tuturor organizațiilor poloneze și a aprox. 4000 de oaspeți din întreaga Bucovina. A avut loc congresul delegaților Societăților Polone de Lectură a SȘP la care Zofia Krogulska a prezentat referatul „Rolul femeii în activitatea națională”.

05.14. – Cernăuți: Pentru sărbătorirea celor 120 de ani de la adoptarea Constituției din 3 Mai Societatea Mariană a Domnilor Polonezi a participat la Sf. Liturghie din biserica Preasfintei Inimi a lui Isus cu o predică adecvată și expunerea Sfântului Sacrament.

05.14. – Cernăuți, sala mică a Casei Polone: Adunarea generală a membrilor Uniunii Cadrelor Didactice Poloneze și al IV-lea Congres.

05.16. – Cernăuți: A avut loc înmormântarea pr. prof. dr. Jan Żukowski care a murit la Lvov. La înmormântare au luat parte numeroși preoți, reprezentanți ai lumii științifice (printre alții, rectorul Universității din Lvov pr. dr. Jaszowski, decanul facultății de teologie pr. dr. Narajewski, prof. dr. Weiss, rector și decani ai Universității din Cernăuți) precum și un numeros public. De la gară la biserica parohială cortegiul funerar a fost condus de prorectorul seminarului teologic pr. Weredyński., Sf. Liturghie solemnă a fost celebrată de pr. infulat Józef Schmid împreună cu un mare număr de preoți, predica a rostit-o pr. prof. dr. Gerstmann, iar cortegiul de la biserică la cimitir a fost condus de pr. infulat Schmid însoțit de preoți ai celor trei rituri catolice din localitate și de câțiva preoți din Bucovina și Galizia.

05.16. – Cernăuți, Casa Polonă: Conducerea Cercului SȘP din Cernăuți a adoptat în unanimitate principiile organizării adunărilor și conferințelor în Societățile Polone de Lectură ale SȘP. În fiecare caz, răspunzător direct pentru organizarea unor adunări mai mari este președintele societății care, de fiecare dată, trebuie să aibă acordul conducerii Cercului. La fel, în cazul conferințelor, lectorii sunt obligați să se prezinte cu împuterniciri din partea Cercului SȘP din Cernăuți, cu ștampilă și semnăturile secretarului și președintelui. Președinții Societăților de Lectură sunt obligați să anunțe conducerea Cercului de fiecare conferință planificată. A doua zi, Conducerea Cercului SȘP din Cernăuți a trimis „Circulară către toți președinții Societăților de Lectură SȘP din Bucovina” precizând principiile organizării conferințelor și adunărilor mai mari.

05.<18. – Gura Humorului: Profesoarele cu experiență ale școlilor populare – Józefina Drozdowska din

nina Jurkiewicz z Suczawy mianowane zostały przez ministra oświaty dyrektorkami.

05.20. – Czerniowce, boisko „Sokoła”: Odbyło się zebranie towarzyskie członków i gości Towarzystwa Gimnastycznego, na którego program złożyły się gry, zabawy towarzyskie, występ chóru „Ogniska”.

05.<21. – Czerniowce, Kaliczanka, Czytelnia Polska TSL: Założenie szkółki niedzielnej dla małych dzieci, celem udzielania początków nauki szkolnej w języku polskim i wychowania w duchu narodowym przez prezesa Wojciechowskiego i członka Czytelni Chomiczkiego w niedziele i święta.

05.<21. – Czerniowce: Towarzystwo Akademickie „Lechia” rozprzedało nalepki trzeciomajowe za 29 k i zebrało 91 k na fundusz Gimnazjum Polskiego w Czerniowcach.

05.21. – Czerniowce: W 41. numerze „Gazety Polskiej” wydrukowano „Podziękowanie” przewodniczącego Komitetu Krajowego dla Obchodu Konstytucji 3 Maja dr. Stanisława Kwiatowskiego, skierowane do wszystkich uczestników obchodu oraz tych, którzy własną pracą przyczynili się do uświetnienia tej uroczystości. Wyszczególniono w nim osoby tudzież organizacje, dzięki którym obchód wypadł znakomicie.

05.21. – Czerniowce, sala Stowarzyszenia Rękodzielników Polskich „Gwiazda”: Odbyło się nadzwyczajne zgromadzenie członków „Gwiazdy”. Nowowyzbrany wydział (Antoni Panecki – prezes, Wiktor Jarzębski – wiceprezes i skarbnik) zaczął przygotowania do wielkiego kiermaszu krakowskiego, mającego się odbyć na boisku sokolim w lipcu.

05.21. – Głęboka: Miejscowe kółko amatorskie wystawiło trzy sztuczki. Były także deklamacje i śpiewy. Czysty zysk, 33,42 k, przeznaczono na budowę miejscowego Domu Polskiego.

05.<25. – Głęboka: Ks. Józef Janiszewski sprowadził 1000 elemetarzy polskich, które postanowił rozdawać bezpłatnie według przysyłanych do niego zamówień przez Czytelnie Polskie.

05.25. – Ruda: W uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego odbyło się poświęcenie wybudowanego ze składek nowego kościołka pw. Królowej Korony Polskiej.

05.25. – Czerniowce, boisko „Sokoła”: Początek spotkań towarzyskich urządzanych w plenerze przez Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Spotkania odbywały się we wszystkie soboty i święta. Na ich program składały się gry, zabawy towarzyskie, gra w kręgle, ćwiczenia i zawody gimnastyczne, deklamacje, przedstawienia teatralne, występy chórów i orkiestry wojskowej, sztuczne ognie, dostęp do taniego i dobrze zaopatrzonego bufetu itd.

05.26. – Czerniowce: W skład komitetu „dnia kwiatowego” w Czerniowcach zostali powołani m.in. radca Rządu Krajowego dr Bazyli Duzinkiewicz – zastępca przewodniczącego i Kazimierz z Miszczowy Węglowski – zastępca przewodniczącego subkomitetu skarbowego.

Gura Humorului și Antonina Jurkiewicz din Suceava au fost numite de către ministrul învățământului directoare.

05.20. – Cernăuți, terenul Asociației „Sokół”: A avut loc o adunare tovarășească a membrilor și oaspeților Asociației de Gimnastică, programul cuprinzând jocuri, distracții tovarășești, evoluția corului „Ognisko”.

05.<21. – Cernăuți, Caliceanca, Societatea Polonă de Lectură SŞP: Înființarea unei școli de duminică pentru copiii mici, în scopul începerii învățării în limba polonă și educării în spirit național de către președintele Wojciechowski și Chomiczki – membru al Societății, duminicile și în zile de sărbătoare.

05.21. – Cernăuți: Societatea Universitară „Lechia” a vândut fluturași de trei mai în valoare de 29 c. și a adunat 91 c. pentru fondul Gimnaziului Polonez din Cernăuți.

05.21. – Cernăuți: În nr. 41 al „Gazetei Polone” s-a tipărit „Mulțumire” a președintelui Comitetului Național pentru Sărbătorirea Constituției din 3 Mai – dr. Stanisław Kwiatkowski, adresată tuturor participanților la sărbătoare precum și celor care, prin activitatea lor, au contribuit la aceasta. Au fost evidențiate persoanele din această organizație, datorită cărora sărbătorirea a fost un succes.

05.21. – Cernăuți, sala Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda”: A avut loc adunarea extraordinară a membrilor Asociației „Gwiazda”. Conducerea nou aleasă (Antoni Panecki – președinte, Wiktor Jarzębski – vicepreședinte și trezorier) a început pregătirile pentru marea chermază cracoviană ce urmează să aibă loc pe terenul Asociației „Sokół”, în iulie.

05.21. – Adâncata: Cercul de amatori din localitate a prezentat trei scenete. De asemenea, au fost recitări și cântece. Venitul net a fost de 33,42 c. destinat construcției Casei Polone din localitate.

05.<25. – Adâncata: Pr. Józef Janiszewski a adus 1000 de abecedare poloneze pe care a hotărât să le ofere gratuit conform cerințelor primite de la Societățile Polone de Lectură.

05.25. – Ruda: În sărbătoarea Înălțării Domnului a avut loc sfințirea noii biserici cu hramul Regina Coroanei Poloniei, construită din donații.

05.25. – Cernăuți, terenul Societății „Sokół”: Începutul întâlnirilor tovarășești organizate în aer liber de Asociația de Gimnastică „Sokół”. Întâlnirile aveau loc în fiecare zi de sâmbătă și sărbători. Programul era alcătuit din jocuri, petreceri, popice, exerciții și întreceri de gimnastică, recitări, reprezentații de teatru, program al corurilor și orchestrei militare, artificii, bufet ieftin și bine asortat ș. a.

05.26. – Cernăuți: În alcătuirea comitetului „zilei florilor” din Cernăuți au fost numiți, printre alții, consilierul Guvernului Țării dr. Bazyli Duzinkiewicz – vicepreședinte și Kazimierz Węglowski din Miszczowa – vicepreședinte al subcomitetului trezoreriei.

05.29. – Kraków: Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń obchodziło uroczystie jubileusz 50-lecia istnienia. Z Bukowiny w uroczystościach brali udział: Krzysztof Abrahamowicz – członek rady nadzorczej, Kazimierz Bohdanowicz, dr Stanisław Kwiatkowski, Stanisław Niemczewski; z reprezentacji czarniowieckiej – dyrektor Karol Witkowski oraz adiunkci Tytus Faszczewski i Waław Pilarz.

dr Jan Bujak – Kraków

05.29. – Cracovia: Societatea Asigurărilor Reciproce a sărbătorit festiv jubileul de 50 de ani. Din Bucovina la festivități au participat: Krzysztof Abrahamowicz – membru al consiliului de administrație, Kazimierz Bohdanowicz, dr. Stanisław Kwiatkowski, Stanisław Niemczewski, de la reprezentanța din Cernăuți – directorul Karol Witkowski, adjunctul Tytus Faszczewski precum și Waław Pilarz.

Trad. St. Iachimovschi

Întâlnirea Diasporei Poloneze la Roma

Venind în întâmpinarea așteptărilor polonezilor din întreaga lume, Asociația „Wspólnota Polska” a decis, împreună cu Consiliul Mondial al Diasporei Poloneze, Congresul Diasporei Poloneze din America și Uniunea Europeană a Comunităților Poloneze, să organizeze la Roma, în timpul festivităților de beatificare a Papei Ioan Paul al II-lea, întâlnirea reprezentanților Diasporei Poloneze Mondiale. Întâlnirea s-a desfășurat sub patronajul onorific al Președintelui R.P. Bronisław Komorowski și al Ministrului Culturii și Patrimoniului Național Bogdan Zdrojewski.

În ziua de 1 mai, delegațiile din peste 30 de țări au luat parte la Sf. Liturghie de beatificare din Piața Sf. Petru, oficiată de Papa Benedict al XVI-lea. În ziua de 2 mai, reprezentanții diasporei poloneze au participat la Sf. Liturghie de mulțumire din Bazilica Sf. Petru celebrată de Cardinalul Tarcisio Bertone – secretar de stat al Cătății Vaticanului. În aceeași zi a avut loc primirea delegațiilor diasporei poloneze la Ambasada R.P. de pe lângă Cetatea Vaticanului și întâlnirea cu președintele Poloniei – Bronisław Komorowski.

Ziua de 2 mai s-a încheiat cu Concertul de Gală „Missa Magna Beatificationis” care a avut loc în Biserica Sf. Ignacio de Loyola din Roma. Muzica pentru această liturghie muzicală a fost compusă de Michał Lorenc special pentru festivitatea beatificării Papei Ioan Paul al II-lea. Concertul a fost susținut de 150 dintre cei mai buni muzicieni din Polonia precum și de soliști din Camerun și Iran. Ultimele acord al concertului a fost monumentalul final al Coroniței către Milostivirea Divină „Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte Fără de Moarte, ai milă de noi și de întreaga lume”.

Concertul a fost – cum sublinează organizatorii de la Asociația „Wspólnota Polska” – „expresia recunoștinței polonezilor risipiți în întreaga lume față de Dumnezeu și Biserica Universală pentru Pontificatul lui Ioan Paul al II-lea, pentru șansa de a cunoaște învățăturile Lui, pentru libertatea Patriei comune – Polonia”.

Stanislava Iachimovschi

Światowe Spotkanie Polonii w Rzymie

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Polaków z całego świata Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” oraz Rada Polonii Świata, Kongres Polonii Amerykańskiej i Europejska Unia Wspólnot Polonijnych postanowiły zorganizować w Rzymie, podczas uroczystości beatyfikacyjnych papieża Jana Pawła II, Światowe Spotkanie Polonii. Spotkanie odbyło się pod honorowym patronatem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdana Zdrojewskiego.

1 maja delegacje z ponad 30 krajów wzięły udział we mszy świętej beatyfikacyjnej odprawionej przez papieża Benedykta XVI na placu św. Piotra. Następnego dnia natomiast przedstawiciele Polonii uczestniczyli w liturgii dziękczynnej celebrowanej w bazylice św. Piotra przez kardynała Tarcisio Bertone – watykańskiego sekretarza stanu. Tego samego dnia delegacje spotkały się w Ambasadzie RP przy Stolicy Apostolskiej z prezydentem Bronisławem Komorowskim.

Dzień zakończył koncert galowy w rzymskim kościele św. Ignacego Loyoli, podczas którego wykonane zostało dzieło „Missa Magna Beatificationis”, napisane przez kompozytora Michała Lorenca specjalnie z okazji uroczystości beatyfikacyjnych papieża Jana Pawła II. W koncercie udział wzięło 150 najlepszych polskich muzyków oraz soliści z Kamerunu i Iranu. Koncert zakończył monumentalnie brzmiący ostatni fragment Koronki do Miłosierdzia Bożego „Święty Boże, Święty Mocny, Święty Nieśmiertelny – zmiłuj się nad nami i nad całym światem”.

Koncert był – jak podkreślają organizatorzy ze Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” – „wyrazem wdzięczności Polaków rozproszonych po całym świecie za życie w okresie pontyfikatu Jana Pawła II, za możliwość poznania Jego nauki, za odzyskaną wolność Ojczyzny”

Thum. E. Wieruszewska-Calistru

WZROST NIEZADOWOLENIA SPOŁECZNEGO W ROK OD WYBORÓW PARLAMENTARNYCH

Pierwszy rok po wyborach parlamentarnych z 2005 r. nie przyniósł spodziewanej stabilizacji życia politycznego ani skutecznego wdrażania reform gospodarczych. Złożyło się na to wiele czynników.

Z jednej strony tempo wzrostu dochodu krajowego wynosiło 5%, rósł eksport i produkcja przemysłowa. Spadło bezrobocie, co nie było wynikiem ożywienia gospodarczego, lecz masową emigracją zarobkową, głównie do Wielkiej Brytanii i Irlandii. W obu tych krajach do połowy roku 2006 znalazło pracę ponad pół miliona Polaków. Ogólną liczbę legalnych i nielegalnych emigrantów oceniano już wówczas na około 1,1 mln. osób. Stwarzało to nadzieję na poprawę materialnego bytu dla wielu osób, które nie mogły znaleźć pracy w Polsce, ale jednocześnie stwarzało wiele nowych problemów. Emigranci zarobkowi pracowali za granicą poniżej swoich kwalifikacji, w kraju natomiast brakowało specjalistów zwłaszcza w budownictwie i służbie zdrowia. Wyjazdy zarobkowe osłabiły więzi rodzinne.

Z drugiej strony niepokoił kryzys demograficzny. W latach 2000-2006 ludność Polski zmalała, osiągając 38,6 mln. osób. Z powodu niepewnej sytuacji ekonomicznej zawierano coraz mniej małżeństw. Wyraźnie spadła liczba urodzin dzieci, co stawiało Polskę na przedostatnim miejscu w Unii Europejskiej.

W wyniku kolejnych lat deficytu budżetowego nadal rósł dług publiczny. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wzrósł z około 11 tys. zł w 2004 do około 13,5 tys. zł w 2006 r. Brak reformy finansów publicznych powodował, że nie widać było sposobu ograniczenia wzrostu tego długu. Nadal obszary biedy pozostawały ogromnym problemem w niektórych miastach Górnego i Dolnego Śląska, Kielecczyzny, Warmii i Mazur oraz Pomorza Zachodniego. Bieda, brak pracy i jakiegokolwiek nadziei na zmianę sytuacji owocowały wzmożoną przestępczością, agresją i chuligaństwem. Niepokoiła rosnąca aktywność sekt.

Brak skutecznych działań był przyczyną wzrostu niezadowolenia społeczeństwa już w rok po wyborach parlamentarnych.

CREȘTEREA NEMULȚUMIRII SOCIALE LA UN AN DE LA ALEGERI

Primul an de după alegerile parlamentare din 2005 n-a adus stabilitatea așteptată a vieții politice, nici introducerea eficace a reformelor economice. La aceasta au contribuit mai mulți factori.

Pe de o parte ritmul de creștere a venitului național era de 5%, creștea exportul și producția industrială. A scăzut șomajul, nu din cauza efectului înviorării economice, ci a emigrării în masă, la lucru, în principal în Marea Britanie și Irlanda. În aceste două țări, până la jumătatea anului 2006, au găsit servicii mai mult de jumătate de milion de polonezi. Numărul total al emigranților legali și ilegali era estimat la 1,1 milioane de persoane. Aceasta crea o speranță pentru îmbunătățirea existenței materiale pentru multe persoane care n-au putut găsi de lucru în Polonia, dar în același timp crea o mulțime de probleme noi. Emigranții economici lucrau peste hotare sub calificările lor, iar în țară lipseau specialiștii, mai ales în construcții și sănătate. Plecărilor la lucru au slăbit legăturile de familie.

Pe de altă parte, îngrijora criza demografică. În anii 2000-2006 populația Poloniei s-a micșorat, ajungând la 38,6 de milioane de locuitori. Din cauza situației economice precare se încheiau din ce în ce mai puține căsătorii. A scăzut vizibil numărul de nașteri, ce puneau Polonia pe penultimul loc în Uniunea Europeană.

Ca efect al anilor succesivi de deficit bugetar, creștea în continuare datoria publică. Socotită pe locuitor, aceasta a crescut de la 11 mii de zł în anul 2004, la aproximativ 13,5 mii de zł. în 2006. Lipsa reformei în finanțele publice a condus la situația că nu se vedea nicio modalitate de stopare a creșterii acestei datorii. În continuare zonele sărace rămâneau o problemă în unele orașe din Silezia Superioară și Inferioară, regiunea Kielce, Warmia și Mazuria, precum și Pomerania de Vest. Sărăcia, lipsa locurilor de muncă și a oricărei speranțe pentru schimbarea situației au sporit infrafracționalitatea, agresiunea și huliganismul. Neliniștea activitatea crescândă a sectelor.

Lipsa măsurilor eficiente a fost cauza creșterii nemulțumirii populației, deja la un an de la alegerile parlamentare.

Barbara Břeabán

**Pasterz i Ojciec.
Sługa Boży
Stefan Wyszyński
– w 30. rocznicę śmierci**

Stefan Wyszyński, Prymas Tysiąclecia urodził się 3 sierpnia 1901 r. w Zuzeli nad Bugiem. W licznej rodzinie był drugim dzieckiem Stanisława i Julianny z domu Karp. Matka wcześniej zmarła, pod koniec października 1910 r., gdy Stefan był zaledwie w 9 roku życia. Naukę klas podstawowych rozpoczyna w Zuzeli, kontynuuje w Andrzejewie, natomiast wykształcenie średnie zdobywa kolejno w Warszawie, Łomży i Włocławku. We Włocławku wstępuje do seminarium duchownego. Pamięcią często sięgał do rodzinnego domu w Zuzeli, mając żywo przed oczyma modlącego się na kolanach ojca przed obrazem Matki Bożej Częstochowskiej, który to obraz potem znajdował się w Andrzejewie, zawsze otaczany wielką czcią. Nawet jako Prymas Polski chętnie wspominał szkołę, nauczycieli, rówieśników szkolnych, a najbardziej zacnego, sędziwego i świątobliwego duszpasterza, księdza kanonika Lipowskiego, z rąk którego otrzymał sakrament chrztu świętego.

W sercu młodego Stefana rodziło się powołanie kapłańskie. Korzystał z przykładu swego ojca: potrzebna jest głęboka modlitwa i zawierzenie. Tej, która pod krzyżem stała..., wspomina: „Było to w Wielki Piątek, w nocy. Cała niemal parafia zebrała się na ostatnie »Gorzkie Żale«. Całą noc przesiadziałem w kościele skulony przy konfesjonale, który stał przy wejściu do zakrystii. Zapamiętałem mocno tę modlitwę przy Grobie Chrystusa. Przeżycia tej nocy rzeźbiły moją chłopięcą duszę, pomagały mi odkrywać piękno drogi, którą zamierzałem pójść. Uważałem, że jest jedyna droga dla mnie, nie może być innej... Matka moja umierała prawie miesiąc. Kiedyś – my dzieci – po powrocie ze szkoły stanęliśmy wszyscy przy jej łóżku, a Matka zwróciła się do mnie ze słowami: »Stefan, ubieraj się«. Ojciec mi wytłumaczył, że Matce szło o to, abym »ubierał się w cnoty«, przygotowując się do kapłaństwa”.

Po zakończeniu średniej szkoły we Włocławku Stefan Wyszyński, w roku 1920 wstępuje do seminarium duchownego, kontynuując studia teologiczne, z każdym rokiem bliżej święceń. Rok 1924 – to rok święceń kapłańskich. Niestety, diakon Stefan nie mógł ich otrzymać razem z kolegami, choroba przemogła siły organizmu. Otrzymał je dopiero 3 sierpnia 1924 r. z rąk bpa Owczarka, w dniu Matki Bożej Śnieżnej. Po święceniach kapłańskich na polecenie biskupa ordynariusza Owczarka przyjął obowiązki wikariusza katedry włocławskiej, redaktora dziennika „Słowo

**Păstor și Tată.
Slujitorul Domnului
Stefan Wyszyński
– la 30 de ani de la moarte**

Stefan Wyszyński – Primatul Mileniului – s-a născut la 3 august 1901 în Zuzela pe Bug. Într-o numeroasă familie, a fost al doilea copil al lui Stanislav și al Juliannei născută Karp. Mama a murit de timpuriu, la sfârșitul lunii octombrie 1910, când Stefan avea abia 9 ani. Școala generală o începe în Zuzela, apoi în Andrzejew, iar școala medie, pe rând, în Varșovia, Łomża și Włocławek. În Włocławek intră la seminarul teologic. Adeseori, își amintea de casa părintească din Zuzela, având vie în fața ochilor imaginea tatălui îngenunchat la icoana Maicii Domnului de la Częstochowa, icoană care, apoi, s-a aflat la Andrzejew și a fost mereu cinstită. Chiar ca și primat al Poloniei își amintea cu plăcere de școală, profesori, colegi, dar mai ales de respectabilul, vârstnicul și foarte credinciosul păstor preotul canonic Lipowski, din mâinile căruia a primit sacramentul botezului.

În inima tânărului Stefan s-a născut chemarea preoției. A profitat de exemplul tatălui său: este nevoie de rugăciune profundă și încredințare Celei care a stat sub cruce... își amintește: „Era în Sâmbăta Mare, noaptea. S-a adunat aproape întreaga parohie la ultimele »Gorzkie Żale«. Am stat toată noaptea în bise-rică, cu umerii lăsați, lângă confesionalul ce se afla la intrarea în sacristie. Am reținut această rugăciune de la Mormântul lui Cristos. Trăirile acestei nopți au modelat sufletul meu de băiat, m-au ajutat să descopăr frumusețea drumului pe care intenționez să merg. Am considerat că este unicul drum pentru mine, nu putea fi altul... Mama mea a agonizat aproape o lună. Odată – noi copiii – după întoarcerea de la școală, am stat cu toții la patul ei, iar Mama mi s-a adresat cu cuvintele: »Stefan, îmbracă-te«. Tatăl mi-a explicat că voia să spună »să mă îmbrac în virtuți«, pregătindu-mă pentru preoție”.

După absolvirea școlii medii în Włocławek, Stefan Wyszyński intră, în anul 1920, la seminarul teologic, continuând studiile teologice, cu fiecare an mai aproape de sfințire. Anul 1924 este anul sfințirii ca preot. Din păcate, diaconul Stefan nu a putut fi sfințit împreună cu colegii săi, boala a învins puterea organismului. A fost sfințit abia la 3 august 1924 de către episcopul Owczarek în ziua Maicii Domnului Śnieżnej. După sfințirea ca preot, la recomandarea episcopului diecezan Owczarek, este numit vicar la catedrala din Włocławek, redactor al ziarului „Słowo Kujawskie”. Apoi urmează studii în

Kujawskie”. Następnie podjął studia w zakresie prawa kanonicznego i nauk społeczno-ekonomicznych na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, które w roku 1929 uwieńczył pracą doktorską na temat: „Prawa rodziny, Kościoła i państwa do szkoły”. Tam, na miejscu pracuje jako wicedyrektor konwiktury księży – studentów oraz prowadzi duszpasterstwo akademickie, głównie w Stowarzyszeniu Młodzieży Akademickiej „Odrodzenie” i „Bratniaku”. Również na polecenie biskupa ordynariusza po zakończeniu studiów w Lublinie podjął podróż naukową do Austrii, Włoch, Francji, Belgii, Holandii i Niemiec, ze szczególną obserwacją związków zawodowych, organizacji katolickiej młodzieży robotniczej, a przede wszystkim z uwagą na doktrynę ruchów społecznych.

Po powrocie do kraju jesienią 1930 roku ks. Wyszyński podjął kolejne obowiązki wikariusza, profesora w seminarium duchownym, dyrektora Diecezjalnych Dzieł Misyjnych. Kierował Sodalicją Mariańską, prowadził Chrześcijański Uniwersytet Robotniczy oraz pracę społeczno-oświatową w Chrześcijańskich Związkach Zawodowych, był naczelnym redaktorem „Ateneum Kapłańskiego” i prowadził różne dzieła wydawnicze.

W 1939 r. nastąpił trudny okres dla ks. dra Stefana Wyszyńskiego. Na polecenie bpa Kozala opuścił Włocławek. Jest imiennie poszukiwany przez gestapo. Chroni się na Lubelszczyźnie, a potem osiada w Laskach pod Warszawą. Maksymalnie wykorzystuje czas: prowadzi konspiracyjną pracę oświatową wśród młodzieży, a w czasie Powstania Warszawskiego (1944) jest kapłanem Armii Krajowej. Po zakończeniu wojny w maju 1945 r. ks. Stefan Wyszyński wraca do Włocławka. Natychmiast zostaje mianowany rektorem seminarium duchownego, organizuje i uzupełnia kadry profesorskie, przerezdzone w czasie okupacji. Jest również proboszczem dwóch parafii z braku kapłanów. Prowadzi pracę redakcyjną: tygodnika diecezjalnego „Ład Boży”, „Kronikę Diecezji Włocławskiej” i wznawia wydawanie „Ateneum Kapłańskiego”.

Dzień 25 marca 1946 r. był przełomem w życiu ks. dra Stefana Wyszyńskiego: Prymas Polski kardynał August Hlond przekazuje wolę Papieża Piusa XII – zostaje zamianowany biskupem lubelskim... z wielkim ciężarem na sercu przyjmuje wolę Ojca Świętego, któremu się nigdy nie odmawia! Po nominacji na biskupa lubelskiego rozpoczyna się „wielkie porządkowanie” po okresie wojennym: wizytuje parafie, wygłasza liczne kazania, szczególnie dla robotników miasta Lublina, prowadzi rekolekcje, organizuje kursy katechetyczne, obejmuje pełną troski opiekę nad Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, jako jego profesor i Wielki Kanclerz. Swoją aktywnością zachwyca diecezjan i wprowadza w zdumienie, że kiedyś tak chorowity kapłan dzisiaj wykazuje taką moc ducha.

Rok 1948 został naznaczony bolesnym wydarzeniem dla Kościoła w Polsce i na świecie: w październiku tegoż roku w Warszawie umiera Prymas Polski kardynał

domeniul dreptului canonic și al științelor social-economice la Universitatea Catolică din Lublin, studii încununute cu teza de doctorat cu tema: „Drepturile familiei, Bisericii și statului în școală”. Acolo lucrează ca director adjunct al internatului pentru preoți și studenți și conduce pastorația studenților, mai ales în Asociația Tineretului Universitar „Odrodzenie” și „Bratniak”. De asemenea, la recomandarea episcopului diecezan, după absolvirea studiilor la Lublin, face o călătorie de studii în Austria, Italia Franța, Belgia, Olanda și Germania, cu observarea deosebită a sindicatelor organizațiilor catolice ale tineretului muncitor, dar, mai ales, cu atenția acordată mișcărilor sociale.

După revenirea în țară, în toamna anului 1930, Wyszyński continuă obligațiile de vicar, profesor la seminarul teologic, director al Operelor Misionare Diecezane, conduce Frăția Mariană, Universitatea Muncitorească Creștină precum și activitatea socială și de învățământ în Sindicatele Creștine; este redactor șef al publicației „Ateneum Kapłański” și este editor al diferitelor lucrări.

Anul 1939 a marcat o perioadă grea pentru pr. dr. Stefan Wyszyński. La îndemnul episcopului Kozal părăsește orașul Włocławek. Este căutat de gestapo. Se adăpostește în ținutul Lublin, apoi se stabilește în Laski lângă Varșovia. Folosește timpul la maxim: conduce învățământul tinerilor în conspirație, iar în timpul Insurecției din Varșovia (1944) este capelan al Armatei Naționale. După încheierea războiului, în mai 1945, pr. Stefan Wyszyński revine la Włocławek. Imediat este numit rector al seminarului teologic, organizează și completează corpul profesoral, micșorat în timpul ocupației; de asemenea, este paroh a două parohii din cauza lipsei de preoți. Conduce activitatea de redacție a săptămânalului diecezan „Ład Boży”, „Cronica Diecezei Włocławek” și reia redactarea publicației „Ateneum Kapłańskie”.

Ziua de 25 martie 1946 este un moment de răscruce în viața pr. dr. Stefan Wyszyński. Primatul Poloniei cardinalul August Hlond transmite voința Papei Pius al XII-lea – este numit episcop de Lublin... cu greutate pe suflet acceptă voința Sfântului Părinte, care nu poate fi refuzat niciodată! După numirea ca episcop de Lublin începe „marea ordine” de după război, vizitează parohiile, rostește numeroase predici, mai ales pentru muncitorii din Lublin, conduce recolecții, organizează cursuri de cateheză, patronează Universitatea Catolică din Lublin ca profesor și Mare Cancelar. Cu energia sa îi atrage pe credincioșii diecezei și îi uimește faptul că preotul atât de bolnav altădată astăzi dovedește atâta putere sufletească.

Anul 1948 a fost marcat de un eveniment dureros pentru Biserica din Polonia și întreaga lume: în luna octombrie a acestui an, cardinalul August Hlond –

August Hlond. Pustkę po nim zapełnić mógł jedynie biskup lubelski Stefan Wyszyński, który broni się przed przyjęciem stolicy prymasowskiej: „To przerasta moje siły i możliwości” – mówi – „Oby Papież cofnął ten straszliwy dla mnie wyrok...”. Po przemyśleniu i modlitwie za Panią Jasnogórską wypowiada za Nią: „niech się tak stanie” – przyjmując na siebie odpowiedzialność za cały Kościół w Polsce, a przy ingresie wypowiada znamienne słowa: „Nie jestem politykiem ani dyplomata, nie jestem działaczem ani reformatorem. Ale jestem ojcem waszym duchownym, Pasterzem i Biskupem dusz waszych”.

W tym czasie istniała mocna presja władz państwowych i partii komunistycznej na Kościół w Polsce. Nowy Prymas Polski Stefan Wyszyński czyni śmiały krok do porozumienia z rządem Polski, co nastąpiło 14 kwietnia 1950 r. Powyższy układ wywołał jednak wielkie oburzenie wewnątrz kraju i za granicą, nawet w kręgach kościelnych. Padało posądzenie, że Prymas idzie na współpracę z komunistami. Takie opinie docierały nawet do Stolicy Apostolskiej w Rzymie. W roku 1951 Prymas Wyszyński na audyencji u Papieża Piusa XII wręcza Ojcu Świętemu symboliczne dary: garść ziemi polskiej przesiąkniętej krwią powstańców Warszawy, różaniec z chleba, który otrzymał od uwolnionych więźniów i ryngraf Matki Bożej, która go nigdy nie zawiodła. Nakreślił całokształt problemów Kościoła w Polsce, a Papież Pius XII ze zrozumieniem przyjął wyrazy głębokiej troski o Kościół i Naród polski i zaakceptował kierunek postępowania Episkopatu w Polsce. 12 stycznia 1953 roku Prymas Wyszyński został nominowany przez Papieża Piusa XII kardynałem.

Tym razem władze PRL nie udzielają paszportu Prymasowi. Wzmaga się ingerencja władz państwowych w sprawę Kościoła. Mimo zawartego wcześniej porozumienia dochodzi do ostrej walki z Kościołem: następują aresztowania biskupów, kapłanów, natarczywa dążność do podporządkowania sobie duchowieństwa, decydowanie o obsadzaniu stanowisk kościelnych. Usunięto nauczanie religii ze szkół, zakazano budowy nowych kościołów, prześladowano młodzież przyznającą się do Chrystusa, presję tę wywierano zwłaszcza na robotnikach, funkcjonariuszach państwowych, wojskowych i mundurowych, nauczycielach. Prymas Wyszyński wobec takiego postępowania władz państwowych i partyjnych nie pozostał obojętny: wystosował słynny memoriał, w którym mówił wyraźnie, że w obliczu krzywd, jakich doznaje Kościół w Polsce, dalej na ustępstwa iść nie można.

I stało się: nocą 25 września 1953 r. kardynał Stefan Wyszyński zostaje aresztowany przez władze państwowe. Zamierzenie było jedno: rozbić Kościół, poróżnić Episkopat Polski, zastraszyć duchowieństwo, podważyć zaufanie wiernych do kapłanów. Przebywa w zupełnej izolacji i pod czujną ochroną Służb Bezpieczeństwa w Rywałdzie koło Grudziądza, Stoczku Warmińskim,

Primatul Poloniei moare. Putea să îl înlocuiască doar episcopul de Lublin Stefan Wyszyński care ezită să accepte demnitatea: „Aceasta depășește puterile și posibilitățile mele” – spune – De-ar retrage Papa această decizie teribilă pentru mine...”. După reflecții și rugăciuni spune așa cum zice Madona de la Jasna Góra: „așa să fie” – acceptând responsabilitatea pentru întreaga Biserică din Polonia, iar în timpul instalării rostește semnificativele cuvinte: „Nu sunt politician, nici diplomat, nu sunt militant, nici reformator. Dar sunt tatăl vostru spiritual, Păstor și Episcop al sufletelor voastre”.

În acest timp exista o puternică presiune a autorităților de stat și de partid comuniste asupra Bisericii din Polonia. Noul Primat al Poloniei Stefan Wyszyński face un îndrăzneț pas spre înțelegerea cu guvernul Poloniei care are loc la 14 aprilie 1950. Acordul de mai sus a provocat totuși o mare indignare în țară și străinătate, chiar în cercurile bisericești; s-a bănuțit că Primatul colaborează cu comuniștii. Astfel de opinii ajungeau chiar și în Capitala Apostolică Roma. În anul 1951, Primatul Wyszyński este în audiență la Papa Pius al XII-lea. Înmânează Sfântului Părinte daruri simbolice: o mână de pământ polonez îmbibat cu sângele insurgenților din Varșovia, un rozariu din pâine primit de la deținuții eliberați și un scut cu chipul Maicii Domnului care nu l-a dezamăgit niciodată. A prezentat totalitatea problemelor Bisericii din Polonia, iar Papa Pius al XII-lea a înțeles profunda grijă pentru Biserică și Poporul polonez și a acceptat direcția acțiunilor Episcopatului din Polonia. În ziua de 12 ianuarie 1953, Primatul Wyszyński a fost numit de către Papa Pius al XII-lea cardinal.

De data aceasta autoritățile Republicii Populare Polone nu îi acordă pașaport Primatului. Crește ingerința autorităților statului în problemele Bisericii. În ciuda înțelegerii încheiate anterior, se ajunge la o luptă ascuțită cu Biserica: urmează arestarea episcopilor, a preoților, tendința insistentă de a-și subordona clerul, decizia în ocuparea funcțiilor bisericești, îndepărtarea învățării religiei din școli, interzicerea construirii de noi biserici, persecutarea tinerilor care îl recunosc pe Cristos, aceste presiuni erau făcute, mai ales, asupra muncitorilor, funcționarilor de stat, militarilor, cadrelor didactice. Primatul Wyszyński nu rămâne indiferent față de astfel de acțiuni ale autorităților de stat și partid: a trimis un celebru memoriu în care spune răspicat că, față de aceste nedreptăți pe care le cunoaște Biserica în Polonia, nu mai pot fi făcute concesii.

Și s-a întâmplat: în noaptea de 25 septembrie 1953 cardinalul Stefan Wyszyński este arestat de autoritățile statului. Intenția era una: să dezorganizeze Biserica, să semene neînțelegeri în Episcopatul Poloniei, să însăimânte clerul, să submineze încrederea credincioșilor în preoți. Se află în completă izolare și sub atenta supraveghere a Serviciilor de Securitate în Rywałd lângă

Prudniku, na koniec w Komańczy. Wychodzi na wolność 26 października 1956 r., znów jako Głowa Kościoła w Polsce i jako mąż stanu, z którym nawet wrogowie muszą się liczyć: walczył o prawa Kościoła i o prawa Narodu; stał się znakiem jedności wszystkich Polaków. 28 października 1956 r. wraca do Warszawy, entuzjastycznie witany przez Polaków.

Podczas pobytu w więzieniu Prymas Wyszyński pod działaniem Ducha Świętego, umacniany osobistą modlitwą stworzył dzieła wyjątkowe: „List do moich kapłanów”; „Śluby Narodu”, program „Wielkiej Nowenny”. Dziewięcioletnia „Wielka Nowenna” (1957-1966) przynosi nieoczekiwane owoce przemiany duchowej w Narodzie Polskim: są nawrócenia po komunizmie, ludzie zaczynają odczuwać radość wolności. Poglębia się nabożeństwo do Matki Chrystusowej, Maryi. Wizerunek Obrazu Częstochowskiej pielgrzymuje do każdej parafii polskiej. Głoszone są nauki maryjne, rekolekcje i misje stawiane są Krzyże. Radość ubogacona jest pontyfikatem Papieża Jana XXIII, który zachwycał swoją pogodą ducha, entuzjazmem i umiłowaniem każdego człowieka.

Kościół w Polsce przez dziewięcioletnią „Wielką Nowennę” należycie przygotował się do obchodów 1000-lecia Chrztu Świętego. Punktem kulminacyjnym była uroczystość Królowej Polski 3 maja 1966 r. na Jasnej Górze. Wtedy Prymas Polski dokonał wiekopomnego aktu całkowitego oddania Polski w niewolę Matce Chrystusowej za wolność Kościoła w Ojczyźnie i w świecie.

Władze państwowe nie mogą znieść takiej ekspansji religijności w polskim narodzie. Za wszelką cenę zamierzają tę falę powstrzymać. Pielgrzymujący Obraz Matki Bożej Częstochowskiej w diecezjach został internowany na trasie wiodącej do diecezji katowickiej i umieszczony przy klasztorze na Jasnej Górze pod surową strażą funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej. Ten fakt nie powstrzymał obchodów jubileuszowych: w miejsce Obrazu była Świeca Maryjna! Znów wszczęto ataki na Prymasa i kapłanów, ale bez skutku – wierni już wiedzieli, jakie są zamiary polityczne w Polsce komunistycznej.

W roku 1967 władze państwowe nie zezwalają Prymasowi Polski na wyjazd do Rzymu na Synod Biskupów, w myśl solidarności rezygnuje z wyjazdu kard. Karol Wojtyła i członkowie polskiej delegacji. W 1968 r. Prymas Wyszyński stanął w obronie praw człowieka i Narodu i kiedy młodzież akademicka walczyła o prawo do prawdy i wolności osobistej, wołał: „Nie wolno bić! Chrześcijanin nigdy na nikogo ręki nie podnosi, bo w każdym widzi godność dziecięcia Bożego. Ugodzony może wydać się sponiewieranym...”. Wydarzenia grudniowe 1970 r. na Wybrzeżu... są zabici wśród pracowników! Prymas Polski zabiera głos: „Wasz ból jest naszym wspólnym bólem. Gdybym mógł w poczuciu sprawiedliwości i ładu wziąć na siebie całą odpowiedzialność za to, co się ostatnio stało w Polsce, wziąłbym jak

Grudziądz, Stoczek Warmiński, Prudnik, în cele din urmă în Komańcza. Este eliberat la 26 octombrie 1956, tot ca și Cap al Bisericii din Polonia și ca și bărbat de stat de care și dușmanii trebuie să țină seamă: a luptat pentru drepturile Bisericii și pentru drepturile Poporului; devine simbolul unității tuturor polonezilor. La 28 octombrie 1956 se întoarce la Varșovia, întâmpinat cu entuziasm de către polonezi.

În timpul întemnițării sale, Primatul Wyszyński, îndrumat de Duhul Sfânt, întărit prin rugăciune a creat opere de excepție: „Scrisoare către preoții mei”, „Jurămintele Poporului”, programul „Marii Novene”. „Marea Novenă” de nouă ani (1957-1966) aduce neașteptate roade ale schimbării spirituale în Poporul Polonez: convertirea după comunism, oamenii încep să simtă bucuria libertății. Se aprofundează devoțiunea către Maica lui Cristos, Maria. Icoana de la Częstochowa este dusă în fiecare parohie poloneză. Au loc învățături mariane, recolecții și misiuni, sunt înălțate Cruci. Bucuria este amplificată de pontificatul Papei Ioan al XXIII-lea, care atrăgea prin seninătatea spiritului, entuziasmul și dragostea pentru fiecare om.

Biserica din Polonia prin „Marea Novenă” de nouă ani se pregătea cum se cuvine pentru sărbătorirea celor 1000 de ani de la Sfântul Botez. Punctul culminant a fost festivitatea Reginei Poloniei din ziua de 3 mai 1966 de la Jasna Góra. Atunci Primatul Poloniei a îndeplinit memorabilul act al totalei încredințări a Poloniei Maicii lui Cristos pentru libertatea Bisericii în Patrie și în lume.

Autoritățile statului nu pot suporta o asemenea expansiune a religiozității în poporul polonez. Intenționează să stopeze cu orice preț acest val. Icoana Maicii Domnului de la Częstochowa peregrinând prin dieceze este sechestrată pe traseul care ducea la dieceza Katowice și instalată în mănăstirea de la Jasna Góra sub pază severă. Acest fapt nu a oprit sărbătorirea jubiliară: în locul Icoanei este Lumânarea Mariană! Din nou au început atacurile împotriva Primatului și preoților, dar fără rezultat – credincioșii știau deja care erau intențiile politice în Polonia comunistă.

În anul 1967 autoritățile statului nu îi permit Primatului Poloniei să plece la Roma, la Sinodul Episcopilor; în semn de solidaritate renunță la plecarea card. Karol Wojtyła și membrii delegației poloneze. În anul 1968 Primatul Wyszyński apără drepturile omului și ale Poporului, când studenții luptă pentru dreptul la adevăr și libertate personală spune: „Nu e voie să bați! Un creștin nu ridică niciodată mâna la nimeni, pentru că vede în fiecare demnitatea copilului lui Dumnezeu. Cel lovit poate părea maltratat...”. Evenimentele din decembrie 1970 de pe Litoral... sunt morți printre muncitori! Primatul Poloniei ia cuvântul: „Durerea voastră este durerea noastră comună. Dacă aș putea, în sentimentul dreptății și ordinii, să iau asupra mea întreaga răspundere pentru tot ce s-a întâmplat în ultimul timp în

najchętniej... Jakże bym chciał w tej chwili – gdyby ta ofiara przyjęta była – osłonić wszystkich przed bólem, przed męką”.

Rok 1975 – Rokiem Świętym w Kościele Powstęchnym. Wytworzyła się jeszcze większa łączność ze Stolicą Apostolską. Prymas Wyszyński kilkakrotnie udaje się do Rzymu do Papieża Pawła VI. Dzięki staraniom Prymasa i Episkopatu Polski Stolica Apostolska wydaje ogromnej wagi decyzję o stabilizacji administracji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych, co nastąpiło po ratyfikowaniu układu między Polską a RFN. Na tych ziemiach odtąd można było mianować biskupów-ordynariuszy, a nie tylko administratorów. W Rzymie ma miejsce Kongres Mariologiczny i Maryjny. Biorą w nim udział Prymas Polski i delegacja biskupów – to w maju, a następnie w październiku – z polską pielgrzymką jubileuszową i w grudniu z okazji uroczystości dziesięciolecia zakończenia Soboru Watykańskiego.

Nie sposób pominąć tak znamienego wydarzenia, jakim było milenijne orędzie biskupów polskich zawarte w liście do biskupów niemieckich, z tym wymownym zwrotem: przebaczymy i prosimy o przebaczenie! I odpowiedź Episkopatu Niemiec, świadcząca o pełnym zrozumieniu intencji strony polskiej. Episkopat Polski z Prymasem Wyszyńskim w imieniu Ludu Bożego wyrażali jedną ocenę: jeśli czcimy uroczystości jubileuszowe w Polsce, to z narodowym sumieniem przebaczenia! W kraju ta inicjatywa spotkała się z bardzo ostrą krytyką władz politycznych, że Kościół ingeruje w sprawy, które mają na celu podniesienie jedynie jego autorytetu, nie patrząc na dalsze konsekwencje wydarzeń. Główna krytyka została skierowana przeciwko Prymasowi. Kościół w Polsce mimo tych ataków podtrzymywał ideę przebaczenia i wzajemnego zbliżenia narodów oraz pokoju. W czasie spotkania w katedrze kolońskiej z biskupami niemieckimi i wiernymi Ksiądz Prymas wypowiedział znamienne słowa: „Europa musi dostrzec ponownie, że jest ona nowym Betlejem – dla świata, dla ludów i narodów, z którego wywodzi się na świat Król i Księżę Pokoju, jedyny dotychczas Zbawca rodziny ludzkiej... Europa nie może być ciągle fabryką amunicji, międzynarodowym targowiskiem i dostawcą broni, nie może nadal być poligonem dla doświadczeń wojennych, czy też miejscem samoudręki ludów i narodów”. Z wielkim oporem do umysłów rządzących docierały tak głęboke zamierzenia Kościoła.

Przychodzą chwile smutne (1977), a nawet dramatyczne: ciężki stan zdrowia u Księdza Prymasa. Rozpoczął się prawdziwy szturm modlitewny do nieba o powrót do zdrowia Prymasa, o czym sam po chorobie oświadczył: „Pragnę wyznać, że ten pomyślny powrót do zdrowia przypisuję Pani Jasnogórskiej, wokół której skupiła się modlitwa żywej wiary i natarczywego wołania za Jej służę i niewolnika. Moje życie i służba w Kościele

Polonia, aș lua-o imediat... Cum aș vrea, în acest moment – dacă acest sacrificiu ar fi acceptat – să îi apar pe toți de durere, de chin”.

Anul 1975 – Anul Sfânt în Biserica Universală. S-a creat o și mai mare legătură cu Capitala Apostolică. Primatul Wyszyński pleacă de mai multe ori la Roma, la Papa Paul al VI-lea. Datorită strădaniilor Primatului și Episcopatului Poloniei, Capitala Apostolică dă o decizie de o uriașă importanță privitoare la stabilizarea administrației bisericești în teritoriile de Vest și Nord ce a urmat după ratificarea acordului dintre Polonia și RFG. De acum, în aceste teritorii puteau fi numiți episcopi obișnuiți, iar nu doar administratori. La Roma are loc Congresul de Mariologie și al Mariei. La acesta iau parte Primatul Poloniei și o delegație de episcopi – în luna mai, apoi în luna octombrie – cu pelerinajul jubiliar polonez, iar în decembrie cu prilejul festivităților închinatelor împlinirii a zece ani de la încheierea Soborului Vatican II.

Nu poate fi neglijat un eveniment atât de elocvent ca proclamația episcopilor polonezi cuprinsă în scrisoarea către episcopii germani, cu această semnificativă expresie: iertăm și cerem iertare! Și răspunsul Episcopatului Germaniei care dovedea înțelegerea deplină a intențiilor părții polone. Episcopatul Poloniei cu Primatul Wyszyński, în numele Poporului lui Dumnezeu, a exprimat o apreciere: dacă celebrăm festivitățile jubiliare în Polonia atunci cu sufletul național să iertăm! În țară, această inițiativă a fost aspru criticată de autoritățile politice, că Biserica se amestecă în probleme ce au drept scop doar creșterea autorității ei, fără a vedea consecințele ulterioare ale evenimentelor. Principalele critici au fost îndreptate împotriva Primatului. În ciuda acestor atacuri, Biserica din Polonia susținea ideea iertării și a apropierii reciproce a popoarelor precum și a păcii. În timpul întâlnirii din catedrala din Köln cu episcopii germani și credincioșii, Preotul Primat a rostit semnificativele cuvinte: „Europa trebuie să discearnă din nou că ea este noul Bethleem – pentru lume, neamuri și popoare, din care vine pe lume Regele și Principele Păcii, singurul de până acum Mântuitor al familiei umane... Europa nu poate fi mereu o fabrică de armament, piață internațională și furnizoare de arme, nu poate fi mereu un poligon pentru experimente militare sau loc al tracasării neamurilor și popoarelor”. Cu mare greutate ajungeau intențiile profunde ale Bisericii la mințile conducătorilor.

Vin momente triste (anul 1977) și chiar dramatice: grava stare de sănătate a Preotului Primat. A început un adevărat asalt al rugăciunilor către cer pentru însănătoșirea Primatului; despre aceasta a spus el însuși după boală: „Vreau să recunosc că această fericită însănătoșire o atribui Madonei de la Jasna Góra, în jurul căreia s-au concentrat rugăciunea credinței vii și insistentul apel pentru slujitorul și robul Ei. Viața mea și serviciul meu în

świętym jest tak ściśle związana z czcią i ufnością ku Pani Jasnogórskiej, że uważam za rzecz w pełni zrozumiałą, iż Bóg Ojciec Miłosierdzia i wszelkiego pocieszenia przez Nią chciał mi przymnożyć czasu na dalszą Jej służbę...”

Dnia 6 sierpnia 1978 r. umiera Papież Paweł VI. Zwołane zostaje konklawe, w którym biorą udział polscy kardynałowie: Prymas Wyszyński i Karol Wojtyła Abp Krakowski. Nowym Papieżem konklawe wybiera kardynała Albino Luciani, patriarchę Wenecji, który przyjmuje imię Jana Pawła I. Dnia 29 września 1978 r. – po 33 dniach pontyfikatu umiera Jan Paweł I. Uroczystości pogrzebowe przenoszą się na kolejne konklawe, znów z udziałem Księdza Prymasa Wyszyńskiego i Księdza Karola Kardynała Wojtyły. 16 października 1978 r. Arcybiskup Metropolita Krakowski, Kardynał Karol Wojtyła zostaje wybrany Papieżem i przyjmuje imię Jana Pawła II. Prymas Wyszyński na klęczkach składa homagium Papieżowi Polakowi! Po chwili Papież Jan Paweł II wypowiada wzruszające wyznanie: „Czcigodny i umiłowany Księżu Prymasie. Pozwól, że powiem po prostu, co myślę. Nie byłoby na Stolicy Piotrowej tego Papieża – Polaka, który dziś pełen bojaźni Bożej, ale i pełen ufności rozpoczyna nowy pontyfikat, gdyby nie było Twojej wiary, nie cofającej się przed więzieniem i cierpieniem, Twojej heroicznej nadziei, Twego zawierzenia bez reszty Matce Kościoła, gdyby nie było Jasnej Góry i tego całego okresu dziejów Kościoła w Ojczyźnie naszej, który jest związany z Twoim biskupim i prymasowskim posługiwaniem”.

Prymas Polski towarzyszy na całym szlaku pielgrzymim Janowi Pawłowi II do Ojczyzny w czerwcu 1979 r. Wielki entuzjazm ogarnia całą Polskę. Setki tysięcy, miliony Polaków gromadzą się w miejscach obchodów: w Warszawie, Gnieźnie, na Jasnej Górze, Krakowie.

13 maja 1981 r. – zamach na życie Papieża Jana Pawła II. Prymas Wyszyński dowiaduje się dzień później o zamachu i sam będąc w wielkim osłabieniu zdrowotnym, zwraca się do Polski: „I dlatego proszę Was, aby te heroiczne modlitwy, które zanosicie w mojej intencji na Jasnej Górze, w świątyniach warszawskich i diecezjalnych, gdziekolwiek, abyście to wszystko skierowali w tej chwili wraz ze mną ku Matce Chrystusowej, błagając o zdrowie i siły dla Ojca Świętego”.

16 maja kardynał Wyszyński w obecności zaproszonych świadków uroczystie przyjmuje sakrament chorych i składa wyznanie wiary. Z wielkim wzruszeniem wypowiada słowa przebaczenia każdemu i wszystkim za nieudolność swej służby: „Moja droga była zawsze drogą Wielkiego Piątku na przestrzeni tych trzydziestu pięciu lat służby w biskupstwie. Jestem za nią bardzo Bogu wdzięczny. I to wszystko. Ze swej strony przyjmijcie moje pokorne błogosławieństwo: w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Amen”. Prymas kontaktuje się z cierpiącym Papieżem: „Umilowany Ojcze Święty – Zasyłamy z Polski te życzenia, oddając Twoje życie

sfânta Biserică sunt atât de strâns legate de adorarea și încrederea în Madona de la Jasna Góra, încât consider ca lucru de la sine înțeles că Dumnezeu, Tatăl Milostivirii și mângâierii... a vrut prin Ea să-mi prelungească vremea în slujba Ei...”.

În ziua de 6 august 1978 moare Papa Paul al VI-lea. Este convocat conclavul la care iau parte cardinalii polonezi: Primatul Wyszyński și Karol Wojtyła – arhiepiscopul Cracoviei. Conclavul alege noul papă în persoana cardinalului Albino Luciani, patriarhul Venetiei care ia numele de Ioan Paul I. Acesta moare în ziua de 29 septembrie 1978, după 33 de zile de pontificat. Funeraliile sunt amânate pentru următorul conclav din nou cu participarea Preotului Primat Wyszyński și Cardinalului Karol Wojtyła. Iar în ziua de 16 octombrie 1978 – Arhiepiscopul Mitropolit al Cracoviei, Cardinalul Karol Wojtyła este ales Papă și ia numele de Ioan Paul al II-lea. Primatul Wyszyński îngenuncheat aduce omagiu Papei – Polonez! După o clipă, Papa Ioan Paul al II-lea face o mișcătoare mărturisire: „Venerabile și iubite Preot Primat. Permite-mi să spun direct ceea ce gândesc: În Capitala lui Petru nu ar fi acest Papă Polonez care astăzi plin de frica lui Dumnezeu, dar și de încredere începe un nou pontificat, dacă nu ar fi credința Ta, care nu a dat înapoi în fața închisorii și suferinței, a eroicei Tale speranțe, a încredințării totale Maicii Bisericii, dacă nu ar fi Jasna Góra și întreaga perioadă a istoriei Bisericii în Patria noastră legată de slujirea Ta ca episcop și primat”.

Primatul Poloniei îl însoțește pe Ioan Paul al II-lea în pelerinajul în Patrie, în iunie 1979. Un mare entuziasm cuprinde întreaga Polonie. Sute de mii, milioane de polonezi se adună în: Varșovia, Gniezno, Jasna Góra, Cracovia

13 mai 1981 – atentatul la viața Papei Ioan Paul al II-lea. Primatul Wyszyński află de atentat, el însuși fiind foarte slăbit se adresează Poloniei: „Și de aceea Vă rog ca aceste eroice rugăciuni pe care le înălțați pentru mine la Jasna Góra, în bisericile din Varșovia și cele diecezane, oriunde să le îndreptați în acest moment împreună cu mine către Maica lui Cristos, implorând sănătate și putere pentru Sfântul Părinte”.

În ziua de 16 mai, în prezența unor martori chemați, primește sacramentul bolnavilor și își mărturisește credința. Cu mare emoție rostește cuvinte de iertare fiecăruia și tuturor pentru că nu a fost suficient de destoinic în slujirea sa: „Calea mea a fost întotdeauna calea Vinerii Mari pe parcursul celor treizecișicinci de ani de slujire ca episcop. De aceea sunt foarte recunoscător lui Dumnezeu. Și asta e tot. Primiți din partea mea umila binecuvântare: în numele Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt. Amin”. Primatul se contactează cu suferindul Papă: „Iubite Sfinte Părinte – îți transmitem din Polonia aceste urări, încredințând viața Ta Maicii

FOTO : Dreamstime.com

Jasnogórskiej Matce Kościoła, której tak zawierzyłeś wraz z nami. Złączony z Twoimi przeżyciami Episkopat i Prymas Polski”.

Z każdym dniem stan zdrowia Księdza Prymasa się pogarszał. 25 maja następuje telefoniczna rozmowa z Papieżem: „Ojcze, Ojcze, jestem bardzo słaby. Dziękuję Ci za różaniec przesłany. Jest dla mnie pociechą. Ojcze, łączy nas cierpienie. Módlmy się za siebie wzajemnie. Między nami jest Matka Najświętsza. Cała nadzieja w Niej. Ojcze, całuję Twoje stopy. Błogosław”. 27 maja kardynał Wyszyński przyjął ostatnią Komunię świętą; 28 maja 1981 r. o godzinie 4,40 Prymas Polski odszedł do Pana!

Uroczystości pogrzebowe miały miejsce 31 maja. Był to pogrzeb, który nie miał równego sobie w dziejach. W homilii, przesłanej przez Papieża Jana Pawła II, którą odczytał kardynał Macharski, zawarte były doniosłe słowa: „Kościół w Polsce, i ja z nim, przyjmuję niezgłębione wyroki Opatrzności w wiarę, która rodzi pokój, wszelaki pokój, prawość i pogodę ducha. Cierpienie nasze dołączymy do Chrystusowej ofiary... Matka Chrystusa, Ta, której serce przeniknął miecz boleści, Częstochowska Pani o zranionym obliczu, nas nie opuści... Dobry Jezu, a nasz Panie, daj Mu wieczne spoczywanie”.

ks. Tadeusz Pater sdb

Bisericii de la Jasna Góra în care ai crezut împreună cu noi. Uniți cu încercările Tale Episcopatul și Primatul Poloniei”.

Cu fiecare zi sănătatea Preotului Primat se agravează. În ziua de 25 mai are loc o convorbire telefonică cu Papa: „Părinte, Părinte, sunt foarte suferind. Îți mulțumesc pentru rozariul trimis. Este pentru mine o bucurie. Părinte, ne unește suferința. Să ne rugăm unul pentru celălalt. Între noi se află Maica Preasfântă. Toată speranța este în Ea. Părinte, îți sărut picioarele. Binecuvântează”. Pe 27 mai cardinalul Wyszyński primește ultima Sfântă Împărtășanie. În ziua de 28 mai 1981, la ora 4.40, Primatul Poloniei a plecat la Domnul!

Funeraliile au avut loc în ziua de 31 mai 1981. Înfirmământul nu a avut egal în istorie; omilia trimisă de Papa Ioan Paul al II-lea a fost citită de cardinalul Macharski, în care sunt cuprinse cuvinte de mare însemnătate: „Biserica din Polonia și eu cu ea primesc adâncă judecată a Milostivirii în credința care naște pace, orice fel de pace, dreptate și seninătate sufletească. Suferința noastră o alăturăm sacrificiului lui Cristos... Maica lui Cristos, Cea a cărei inimă a fost străpunsă de sabia durerii, Madona de la Częstochowa cu chipul rănit nu ne va părăsi... Bunule Isuse, Domnul nostru, dă-I odihna cea veșnică”.

Trad. St. Iachimovschi

**DIN VIAȚA
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE**

De Ziua Europei – 9 mai, Asociația Italienilor din România – RO.AS.IT. a organizat la Suceava un șir de manifestări.

**Z ŻYCIA
MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH**

Z okazji Dnia Europy Stowarzyszenie Włochów w Rumunii RO.AS.IT. zorganizowało w Suczawie serię imprez.

În ziua de 9 mai 1950 s-a făcut primul pas în direcția creării Uniunii Europene de astăzi. Inițiativa a aparținut ministrului francez de externe, Robert Schuman, care chema statele europene la formarea unei federații. Iată de ce liderii UE, la summitul de la Milano din 1985, au decis ca la data de 9 mai să fie sărbătorită Ziua Europei.

Manifestările organizate cu acest prilej de Asociația Italienilor din România au început cu vernisajul expoziției de fotografii-document „De la emigrare la integrare” în sala de expoziții de la Consiliul Județean Suceava. Au fost expuse fotografiile ce prezintă începutul mării emigrații a italienilor în România (1850-1897) precum și modul în care s-au integrat în societatea românească. La vernisaj au fost prezenți reprezentanți ai autorităților județene: Vasile Ilie - vicepreședinte al Consiliului Județean Suceava și Angela Zarojanu - subprefect.

9 maja 1950 r. zrobiono pierwszy krok w kierunku utworzenia dzisiejszej Unii Europejskiej. Z inicjatywą taką wyszedł francuski minister spraw zagranicznych Robert Schuman, wzywając państwa europejskie do stworzenia federacji. Dlatego właśnie liderzy UE podczas spotkania Rady Europejskiej w Mediolanie w 1985 r. 9 maja ustanowili Dniem Europy.

Vernisajul a fost urmat de un bufet cu specific italian.

În aceeași zi, la orele 18.00, în sala de spectacole a Casei Polone a avut loc un spectacol de cântece și dansuri tradiționale la care și-au dat concursul tenorul Antonio Furnari, Ansamblul „Di nuovo insieme”, Ansamblul „Sołonzanka” al Uniunii Polonezilor din România și alți invitați. Spectacolul a fost prezentat de actorul Adrian Păduraru.

Manifestările s-au desfășurat sub patronajul Ambasadei Italiei la București și au fost sprijinite financiar de Guvernul Ro-mâniei prin Departamentul pentru Relații Interetnice, realizate fiind în parteneriat cu Ministerul Culturii și Patrimoniului Național, cu Consiliul Județean Suceava și Uniunea Polonezilor din România.

Stanislava Iachimovschi
Zdjęcia do artykułu: K. Longier

* * * * *

PESAH

Constanța este orașul multor minorități naționale. Tradițiile creștine se împletesc aici cu tradițiile musulmane și iudaice. Anul acesta sărbătoarea Pesah a căzut pe 18 aprilie, când creștinii începeau Săptămâna Mare. Paștele – în limba ebraică, Pesah, este sărbătorit în amintirea eliberării evreilor din sclavia Egiptului. În Israel durează 7 zile, iar în diasporă 8 zile, începând cu ziua a 14-a a lunii nisan. Masa festivă din prima seară de Seder are loc în sânul familiei, în timpul căreia se citește Hagada care povestește despre fuga din Egipt. De data aceasta momentul solemn a fost retrăit, în același timp, de membrii comunității evreiești, precum și de mulți invitați, printre care și subsemnata.

Obchody zorganizowane z tej okazji przez Stowarzyszenie Włochów w Rumunii rozpoczęło otwarcie w sali Rady Wojewódzkiej w Suczawie wystawy fotograficznej „Od emigracji do integracji”, dokumentującej początki wielkiej emigracji Włochów do Rumunii (1850-1897) oraz ich integrację z rumuńskim społeczeństwem. Na wernisażu obecni byli:

Po wernisażu zaserwowano typowo włoskie dania.

Tego samego dnia wieczorem w sali widowiskowej Domu Polskiego w Suczawie odbył się koncert folklorystyczny z udziałem tenora Antonio Funari, zespołów „Di nuovo insieme” i „Sołonzanka” i innych zaproszonych wykonawców. Koncert poprowadził aktor Adrian Păduraru.

Obchody zorganizowano we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Radą

Wojewódzką w Suczawie i Związkiem Polaków w Rumunii pod patronatem Ambasady Włoch w Bukareszcie, przy finansowym wsparciu ze strony Departamentu Relacji Interetnicznych przy Rządzie Rumunii.

Thum. E. Wieruszewska-Calistru

PESAH

Constanța este orașul multor minorități naționale. Tradițiile creștine se împletesc aici cu tradițiile musulmane și iudaice. Anul acesta sărbătoarea Pesah a căzut pe 18 aprilie, când creștinii începeau Săptămâna Mare. Paștele – în limba ebraică, Pesah, este sărbătorit în amintirea eliberării evreilor din sclavia Egiptului. În Israel durează 7 zile, iar în diasporă 8 zile, începând cu ziua a 14-a a lunii nisan. Masa festivă din prima seară de Seder are loc în sânul familiei, în timpul căreia se citește Hagada care povestește despre fuga din Egipt. De data aceasta momentul solemn a fost retrăit, în același timp, de membrii comunității evreiești, precum și de mulți invitați, printre care și subsemnata.

W siedzibie organizacji, na specjalnie przygotowanym stole, ustawiono wszystkie tradycyjne potrawy, które spożywa się tego wieczoru. Prof. Carol Friedmann – przewodniczący mniejszości żydowskiej z Konstancy objaśnił znaczenie święta Paschy. Pascha to wspomnienie przejścia od niewoli do wolności, przejście Boga obok mieszkań Hebrajczyków oznaczonych znakiem krwi baranka, przejście przez Morze Czerwone, przejście od śmierci do życia. „Dzień ten dla was będzie dniem pamiętnym i obchodzić go będziecie jako święto dla uczczenia Pana. Po wszystkie pokolenia – na zawsze w tym dniu świętować będziecie. Przez siedem dni spożywać będziecie chleb niekwaszony (...) W pierwszym dniu będziecie mieli zwołanie święte, tak samo w dniu siódmym (...)” (Wj 12).

Każdy element wieczerzy sederowej jest symbolem, przypomnieniem któregoś aspektu tej nocy, kiedy Bóg potężną ręką wywiódł swój lud z Egiptu i wprowadził go do ziemi obiecanej. Na talerzu sederowym znalazły się praśne mace, poświęcone i przywiezione z Izraela. Symbolizują one niekwaszone placki, z którymi wyruszono w drogę, wychodząc pośpiesznie z Egiptu. Obok macy były gorzkie zioła, symbolizujące ciężką pracę Hebrajczyków w Egipcie.

W czasie wieczerzy sederowej powinno się wypić cztery kielichy wina symbolizujące cztery etapy wyzwolenia, o których mówi Księga Wyjścia: „Uwolnię was od jarzma egipskiego i wybawię was z niewoli, i wyswobodzę was wyciągniętym ramieniem i przez surowe kary. I wezmę sobie was za mój lud” (Wj 6). Wino musi być czerwone, gdyż jest symbolem krwi baranka paschalnego.

Uroczystość żydowskiej Paschy przybliżyła nam wydarzenia Ostatniej Wieczerzy, której wspomnienie obchodziliśmy kilka dni później. Ma ona wiele elementów wspólnych z wieczerzą sederową, pozostaje jednak istotowo różna.

Świętowanie żydowskiego Pesah zakończyło się w niedzielę, w dniu, w którym, w tym roku wszystkie wyznania chrześcijańskie rozpoczynały uroczystości wielkanocne.

La sediul organizației, pe o masă special pregătită, au fost așezate toate mâcărurile tradiționale care se mănâncă în această seară. Prof. Carol Friedmann – președintele comunității evreiești din Constanța a explicat semnificația sărbătorii Paștelui. Paștele înseamnă amintirea trecerii de la sclavie spre libertate, trecerea lui Dumnezeu pe lângă casele evreilor însemnate cu semnul sângelui mielului, trecerea Mării Roșii, trecerea de la moarte la viață. „Și pomenirea acestei zile s-o păstrați și s-o prăznuiți printr-o sărbătoare în cinstea Domnului; s-o prăznuiți ca o lege veșnică pentru urmașii voștri. Timp de șapte zile, veți mânca azimi (...). În ziua dintâi veți avea o adunare de sărbătoare Sfântă; și în ziua a șaptea veți avea o adunare de sărbătoare Sfântă (...)” (Exod 12).

Fiecare element al cinei de Seder este un simbol, o amintire a unui aspect din această noapte când Dumnezeu cu mâna sa puternică a scos poporul său din Egipt și l-a condus în țara făgăduinței. Pe farfuria de Seder au fost pâinile nedospite, sfînțite și aduse din Israel. Ele simbolizează turtele nedospite cu care au plecat la drum, ieșind în grabă din Egipt. Lângă matzah (pâine nedospită) se aflau ierburi amare care simbolizează munca grea a iudeilor în Egipt.

În timpul mesei de Seder ar trebui să se bea patru pahare de vin simbolizând cele patru etape ale eliberării, despre care vorbește Cartea Exodului: „Eu vă voi izbăvi din muncile cu care vă apasă Egiptenii, vă voi izbăvi din robia lor și vă voi scăpa cu braț întins și cu mari judecăți. Vă voi lua ca popor al Meu” (Exod 6). Vinul trebuie să fie roșu pentru că este simbolul sângelui mielului pascal.

Solemnitatea Paștelui evreiesc ne-a apropiat evenimentul Cinei de Taină pe care am sărbătorit-o câteva zile mai târziu. Ea are multe elemente comune cu cina de seder, totuși substanța ei este diferită.

Sărbătorirea Pesah-ului evreiesc s-a terminat duminică, în ziua în care, anul acesta, toate cultele creștine au început Paștele.

* * * * *

ŚWIĘTO JĘZYKA TATARSKIEGO W KONSTANCY

Ustawą nr 256 z 14 grudnia 2010 r. Parlament Rumunii ustanowił dzień 5 maja Dniem Języka Tatarskiego.

Centralne uroczystości miały miejsce w Konstancy, gdzie mieszka największe skupisko członków Demokratycznego Związku Tatarów Turko-Muzułmańskich w Rumunii. Swoją obecnością obchody zaszczylicili: konsul generalny Turcji w Konstancy – pani Fusun Aramaz, deputowani do Parlamentu Rumunii, przewodniczący Narodowego Parlamentu Tatarów z Krymu, przed-

SĂRBĂTOAREA LIMBII TĂTARE LA CONSTANȚA

Prin Legea nr. 256 din 14 decembrie 2010 Parlamentul României a instituit ziua de 5 mai, Ziua Limbii Tătare.

Sărbătorirea a avut loc la Constanța, unde locuiește cea mai mare comunitate a membrilor Uniunii Democratice a Tătarilor Turco-Musulmani din România. Au onorat-o cu prezența lor: consulul general al Turciei la Constanța, doamna Fusun Aramaz, deputați din Parlamentul României, președintele Parlamentului Național al Tăta-

stawiciele Akademii Rumuńskiej, Związku Pisarzy, religijny przywódca muzułman w Rumunii – Mufti Iusuf Muurat i wielu zaproszonych gości.

Aledin Mamet, deputowany do Parlamentu Rumunii z ramienia mniejszości tatarskiej powiedział, że już w 2009 r. złożył projekt ustawodawczy dotyczący obchodów Dnia Języka Tatarskiego. Oficjalne święto języka tatarskiego z Dobrudży pozwala na zachowanie tożsamości etnicznej.

Wszyscy mówcy podkreślali, jak bardzo ważny jest ten dzień w ich życiu oraz w życiu ich mniejszości. „Spełnienie życiowego marzenia” – jak wyraził się prof. dr Enver Mamut, autor gramatyki języka tatarskiego i założyciel czasopisma „Renkler” (Kolory), w którym po raz pierwszy ukazały się teksty w dobrudzkim języku tatarskim. „Dzień ten jest ukoronowaniem pracy, którą włożyłem w zachowanie języka i naszej kultury” – dodał profesor.

Mufti, dziękując deputowanym za inicjatywę i wkład pracy nad ustawą podkreślił, że Rumunia jest jedynym krajem Unii Europejskiej, w którym świętuje się język mniejszości narodowej.

Po części oficjalnej z recytacją wierszy wystąpiły dzieci uczące się języka tatarskiego w szkołach. Uroczystość uświetniły także występy artystów tatarskich, przybyłych na tę okazję z Krymu.

Święto języka tatarskiego, zgodnie z art. 3 Ustawy 256/2010 obchodzono we wszystkich instytucjach szkolnych, w których naucza się języka tatarskiego jako ojczystego oraz we wszystkich filiach Demokratycznego Związku Tatarów Turko-Muzułmańskich w Rumunii.

rilor din Crimeea, reprezentanți ai Academiei Române, ai Uniunii Scriitorilor, șeful Cultului Musulman din România, Muftiul Iusuf Muurat și mulți alți invitați.

Aledin Mamet, deputat în Parlamentul României din partea minorității tătare, a spus că încă din anul 2009 a depus un proiect legislativ privind ziua limbii tătare. Sărbătoarea oficială a limbii tătare din Dobrogea permite păstrarea identității naționale.

Toți vorbitorii au subliniat cât de importantă este această zi în viața minorității lor. „Îndeplinirea unui vis de o viață” – așa s-a exprimat profesorul dr. Enver Mamut, autorul gramaticii limbii tătare și întemeietorul revistei „Renkler” (Culori) în care pentru prima dată au apărut texte în limba tătară dobrogeană. „Această zi este încoronarea muncii pe care am depus-o pentru păstrarea limbii și culturii noastre” – a adăugat profesorul.

Muftiul, mulțumind deputaților pentru inițiativa și efortul depus pentru aprobarea acestei legi, a subliniat că România este unica țară din Uniunea Europeană în care se serbează limba unei minorități.

După partea oficială, s-au prezentat, recitând poezii, copiii care învață limba tătară în școli. Solemnitatea a fost înfrumusețată de spectacolul unor artiști tătari sosiți cu această ocazie din Crimeea.

Sărbătoarea limbii tătare, conform art. 3 al Legii nr. 256/2010, a fost celebrată în toate instituțiile de învățământ în care limba tătară este predată ca limbă maternă, precum și în toate filialele Uniunii Democratice a Tătarilor Turco-Musulmani din România.

Barbara Breabăn

**PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁA**

**FRUMOASĂ ESTE TOATĂ
POLONIA NOASTRĂ**

GDAŃSK

GDAŃSK,

**NA EUROPEJSKIM SZLAKU
GOTYKU CEGLANEGO**

**PE TRASEUL EUROPEAN
AL GOTICULUI DE CĂRĂMIDĂ**

Od najdawniejszych czasów Gdańsk był ośrodkiem wielokulturowym, w którym historia łączyła się z teraźniejszością. Odwiedzając stare miasto portowe nad Wisłą i Motławą odnosimy wrażenie przenoszenia się w przeszłość. Położony na styku szlaków żeglownych i handlowych dróg łączył wschód z zachodem i północ z południem. Dzięki położeniu u ujścia Wisły, Gdańsk przez stulecia był głównym portem morskim w Polsce i jednym z najważniejszych w Europie. Tu powstało wiele obiektów z cegły gotyckiej, do dzisiaj świetnie zachowanych lub odbudowanych po zniszczeniach wojennych.

Din cele mai vechi timpuri, Gdańsk a fost un centru multicultural în care istoria se lega de contemporanitate. Vizitând bătrânul oraș portuar de pe Vistula și Motława, avem impresia ca ne întoarcem în trecut. Așezat la confluența drumurilor navigabile și comerciale, lega estul cu vestul și nordul cu sudul. Datorită așezării la vărsarea Vistulei, Gdańsk, timp de sute de ani, a fost portul maritim central al Poloniei și unul dintre cele mai importante din Europa. Aici au fost construite multe obiective gotice din cărămidă, bine păstrate până astăzi sau reconstruite după distrugerile din timpul războiului.

Gdańsk to jedno z najpiękniejszych miast Polski. Szczyci się wieloma zabytkami gotyku ceglanoego. Żaden opis nie odda jego piękna. To miasto trzeba po prostu zobaczyć. Piękne świątynie, bramy miejskie, kamienice bogatych patrycjuszów, ratusz oraz budowle użytku publicznego jak młyny czy dźwigi portowe każdego roku przyciągają tysiące turystów.

Bazylika Mariacka, budowana przez 159 lat, jest największą ceglana świątynią w Europie. Jej długość wynosi 105,5 m i może pomieścić 20 tysięcy osób. Do gotyckiego kościoła, zwanego często „koroną miasta Gdańska”, prowadzi siedem bram, każda z innej uliczki. Piękne gwiaździste i kryształowe sklepienia wsparte na 27 filarach kryją wiele dzieł gotyckiej sztuki, między innymi przebogaty ołtarz główny mistrza Michała Schwarza z Augsburga, kamienną Pietę z 1410 r., kopię tryptyku „Sąd ostateczny”.

Interesującym zabytkiem architektury sakralnej jest też Kaplica Królewska pochodząca z XVII w. Wybudowano ją jako kościół zastępczy dla wiernych w czasie, gdy Bazylika Mariacka znajdowała się w rękach protestantów. Budowę kaplicy finansowo wspomagał Jan III Sobieski.

Innym zabytkiem przyciągającym rzesze turystów jest Ratusz Głównego Miasta. Siedziba władz zamożnego i potężnego Gdańska, początkami sięgająca XIII w., godnie reprezentowała bogactwo i pozycję miasta. Nad wejściem widnieje herb Gdańska z lwami, które spoglądają w stronę Złotej Bramy, wypatrując polskiego króla. Hełm wieży o wysokości 80 metrów wieńczy metalowy, złożony posąg króla Zygmunta Augusta. Najbardziej okazała – Wielka Sala Rady, zwana również Salą Czerwoną, uważana jest za jedno z najpiękniejszych nowożytnych wnętrz ratuszowych. Jej strop zdobi 25 obrazów autorstwa Izaaka van den Blocke’a o wymowie symbolicznej. Najstynniejszy z nich to Apoteoza Gdańska przedstawiająca Gdańsk jako miasto wybrane, znajdujące się pod szczególną opieką Boga. W tej samej sali można podziwiać wspaniałe meble gdańskie z XVII i XVIII w. Z ratuszowej wieży spływa na miasto muzyka z 37 dzwonów gdańskiego carillonu. Obecnie w zabytkowych murach ratusza mieści się Muzeum Historyczne Miasta Gdańska.

Żuraw – symbol miasta – to największy dźwig portowy średniowiecznej Europy, używany do przeladunku i stawiania masztów na statkach, a zarazem brama miejska o nietypowej architekturze. W jego wnętrzu znajduje się mechanizm napędowy – ogromne drewniane koło, poruszane kiedyś siłą ludzkich nóg. Dzisiaj w Żurawiu znajduje się Centralne Muzeum Morskie.

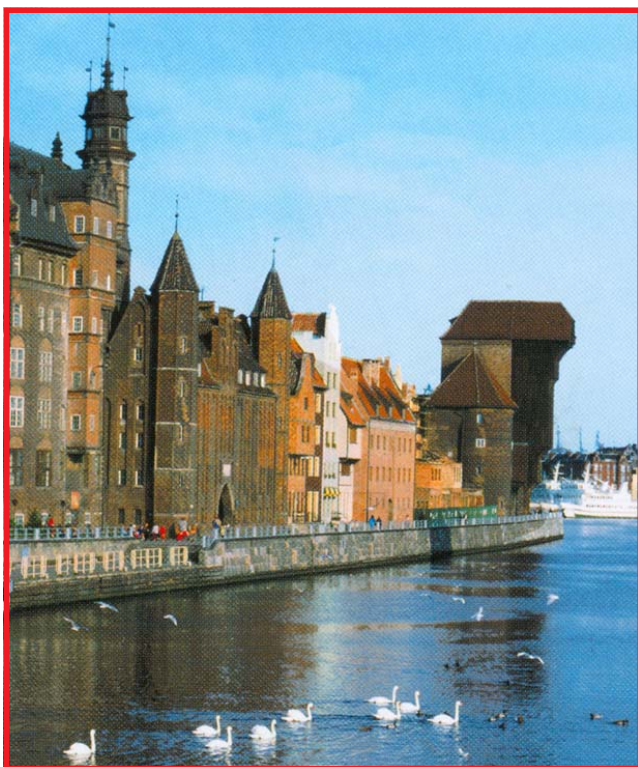
Wielki Młyn – wyjątkowy obiekt średniowiecznej architektury technicznej o charakterystycznym dachu, wzniesiony na Starym Mieście, był największą inwestycją

Gdańsk este unul din cele mai frumoase orașe ale Poloniei. Se mândrește cu multe vestigii ale goticului de cărămidă. Nicio descriere nu poate reda frumusețea lui. Acest oraș, pur și simplu, trebuie văzut. Frumusețea bisericii, porțile orașenești, clădirile patricienilor bogați, primăria, construcțiile de utilitate publică, precum morile sau instalațiile portuare, atrag în fiecare an mii de turiști. Bazilica Mariană, construită timp de 159 ani, este cel mai mare sanctuar de cărămidă din Europa. Lungimea ei are 105,5 m și pot intra în ea 20 de mii de oameni. Spre biserică gotică, numită adesea „coroana orașului Gdańsk”, duc șapte porți, fiecare din altă străduță. Bolțile frumoase în formă de stea și din cristal, sprijinite de 27 de pilaștri, ascund multe opere de artă gotică: altarul principal, foarte bogat, al maestrului Michael Schwarz din Augsburg, Pietă din piatră, din anul 1410, copia tripticului „Judecata de apoi” și multe altele.

Un interesant monument al arhitecturii sacrale este, de asemenea, Capela Regală, care provine din secolul al XVII-lea. A fost construită ca biserică provizorie pentru credincioși în timpul când Bazilica Mariană se afla în mâinile protestanților. Construirea capelei a fost sprijinită financiar de regele Jan III Sobieski.

Alt monument care atrage mulțimi de turiști este Primăria Orașului Principal. Sediul autorităților bogatului și puternicului Gdańsk cu începuturile lui din secolul al XIII-lea a reprezentat cu demnitate bogăția și poziția orașului. Deasupra intrării se vede stema orașului cu leii care privesc spre Poarta de Aur, căutându-l cu privirea pe regele polonez. Turnul clădirii cu înălțimea de 80 de

przemysłową ówczesnej Europy. Wyposażony był w 18 kół wodnych o średnicy 5 metrów, co stanowiło w tamtych czasach wielkie osiągnięcie techniczne. Pełnił funkcję młyna, spichlerza i piekarni. Funkcjonował do 1945 r., dziś w jego gotyckich wnętrzach znajduje się centrum handlowe.

To tylko kilka spośród wielu ciekawych zabytków Gdańska. Są piękne i warto je odwiedzić.

Barbara Breabăn

metri, are în vârf statuia din metal, aurită, a regelui Zygmunt August. Cea mai splendidă – Sala Mare a Consiliului, numită, de asemenea, Sala Roșie, este considerată unul dintre cele mai frumoase interioare moderne de primărie. Plafonul ei este împodobit cu 25 de tablouri ale lui Izaak van den Blocke, cu o semnificație simbolică. Cel mai renumit, Apoteoza Gdańsk-ului, reprezintă orașul Gdańsk ca un oraș ales care se află sub protecția deosebită a lui Dumnezeu. În aceeași sală să poate admira mobilier tradițional din Gdańsk, din secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Din turnul primăriei coboară spre oraș muzica a 37 de clopote ale carilonului. În prezent, zidurile istorice ale primăriei adăpostesc Muzeul de Istorie a Orașului Gdańsk.

Cumpăna – simbolul orașului, acesta este cel mai mare elevator portuar al Europei medievale, folosit pentru transbordarea și fixarea catargelor pe vapoare și, în același timp, poartă a orașului cu arhitectura atipică. În interiorul lui se află un mecanism de propulsie – o imensă roată de lemn, funcționând cândva prin forța picioarelor omenești. Astăzi aici să află Muzeul Maritim Central.

Marea Moară – obiectiv deosebit al arhitecturii tehnice medievale cu acoperiș caracteristic, ridicat în Orașul Vechi, a fost cea mai mare investiție industrială a Europei de atunci. A fost dotată cu 18 roți de apă cu un diametru de 5 metri; a fost în acele timpuri o mare realizare tehnică. Indeplinea funcția de moară, hambar și brutărie. A funcționat până în anul 1945, iar astăzi în interioarele ei gotice se află centrul comercial.

Acestea sunt numai câteva dintre cele mai interesante monumente ale orașului Gdańsk. Sunt frumoase și merită a fi vizitate.

MAJOWE ŚWIĘTA

*Ojczyzna – kiedy myślę
– wówczas wyrażam siebie i zakorzeniam,
Mówi mi o tym serce, jakby ukryta granica,
Która ze mnie przebiega ku innym,
Aby wszystkich ogarnąć w przeszłość
dawniejszą niż każdy z nas:
Z niej się wylaniam...
Gdy myślę Ojczyzna –
By zamknąć ją w sobie jak skarb.
Pytam wciąż, jak go pomnożyć,
Jak poszerzyć tę przestrzeń,
Którą wypelnia.*

Karol Wojtyła „Myśląc Ojczyzna”

SĂRBĂTORILE LUNII MAI

Luna mai este luna încărcată de importante sărbători și aniversări. Primele zile sunt deosebite pentru toți polonezii. Ele joacă un rol foarte important în procesul de conștientizare a identității lor atât culturale cât și naționale. Ele sunt, de asemenea, zile de reflecție care con-solidază sentimentul comunității naționale, mai ales la cei care trăiesc dincolo de hotarele țării.

Ziua Diasporei Poloneze și a Polonezilor din Străinătate din data de 2 mai a fost stabilită ca sărbătoare națională, cu zece ani în urmă, de către Senatul R.P. (pe lângă Ziua Drapelului

R.P. din aceeași zi) a prilejuit sărbătorirea Constituției din 3 Mai. La aceasta au luat parte elevii liceului din Gura Humorului precum și elevii de la cursul de limba polonă din Suceava. Scurta defilare în culorile alb-roșu a avut loc pe străzile orașului Gura Humorului, iar lecția festivă de istorie a amintit tuturor ce rol important îndeplinesc aceste culori, cum îi unesc pe toți polonezii – din Polonia și cei aflați în emigrație. Elevii conduși de profesoarele Danuta Wieczorkowska și Bogusława Dydula au recitat din poeziile lui Konstany Ildefons Gałczyński, printre altele „Cântec despre drapel”, au luat cunoștință de istoria polonezilor care locuiesc în Bucovina. Atmosfera de meditație și reflecție a însoțit întreaga acțiune, căci în acest an ea a avut o însemnătate deosebită!

Maj to miesiąc wypełniony ważnymi świętami i rocznicami. Pierwsze dni są szczególne dla wszystkich Polaków. Odgrywają bardzo ważną rolę w procesie uświadamiania sobie swej tożsamości zarówno kulturowej, jak i narodowej. To także dni refleksji, które umacniają poczucie wspólnoty narodowej przede wszystkim dla tych, którzy mieszkają poza granicami kraju.

Dzień Polonii i Polaków za Granicą, przypadający 2 maja, ustanowiony świętem narodowym 10 lat temu przez Senat RP (obok przypadającego również 2 maja Dnia Flagi RP) był okazją do świętowania także rocznicy Konstytucji 3 Maja. Uczestniczyła w nim młodzież z liceum w Gura Humorului oraz uczniowie z kursu języka polskiego w Suczawie. Krótki pochód w biało-czerwonych barwach przeszedł ulicami Gura Humorului, a uroczysta lekcja historii przypomniała wszystkim, jak znaczącą rolę pełnią owe barwy, jak łączą wszystkich Polaków – tych w Polsce i tych przebywających na emigracji. Uczniowie pod opieką nauczycielek: Danuty Wieczorkowskiej i Bogusławy Dyduly zaprezentowali wiersze Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, m.in. „Piesń o fładze”, zapoznali się z historią Polaków mieszkających na Bukowinie. Nastrój zadumy i refleksji towarzyszył całej akcji, albowiem w tym roku miała ona szczególne znaczenie!

Przypomnijmy, że na początku maja obchodziliśmy: 1 maja – oprócz Święta Pracy, także uroczystość beatyfikacji naszego rodaka Jana Pawła II, 2 maja – Dzień Flagi RP oraz Dzień Polonii i Polaków za Granicą, a 3 maja – 220. rocznicę uchwalenia konstytucji majowej. Każde z tych świąt ma inną wymowę, inny charakter. To je jednak łączy, że niosą ze sobą wartości uniwersalne, piękne, a zarazem bardzo ważne dla Polaków – rodzą też wspomnienia nad czasem minionym. Te ważne w naszej historii wydarzenia stanowią wspaniałą okazję do pokazania naszego patriotyzmu – nie zapominajmy zatem o wyeksponowaniu w tym okresie symboli państwowych, będących synonimem ponadczasowości i wartości patriotycznych.

Bogusława Dyduła

Zdjęcia do artykułu: K. Longier

Să amintim că, la începutul lunii mai, am sărbătorit: ziua de 1 Mai – pe lângă Ziua Muncii și festivitatea beatificării compatriotului nostru Ioan Paul al II-lea, ziua de 2 Mai – Ziua Drapelului R.P. și Ziua Diasporei Poloneze și a Polonezilor din Străinătate, iar ziua de 3 Mai – 220 de ani de la adoptarea Constituției. Fiecare dintre aceste sărbători are o altă semnificație, alt caracter. Totuși le leagă faptul că poartă în ele valori universale, frumoase, dar, totodată, foarte importante pentru polonezi – născ și amintiri ale timpului trecut. Aceste evenimente importante în istoria noastră reprezintă un excelent prilej de a ne dovedi patriotismul – deci să nu uităm să expunem, în această perioadă, simbolurile de stat care sunt sinonime cu actualitatea și valorile patriotice.

Trad. St. Iachimovschi

Polonus

tel/fax: 0040 (230) 520355

www.dompolski.ro

redactia_polonus@yahoo.com

ISSN 1223-4192

Redagowany przez/Redactat de:

Redaktor naczelny:

Stanisława Jakimowska

Kazimierz Longier

– redaktor techniczny

Barbara Breabăn

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska

*Pismo wydane dzięki pomocy
Departamentu Relacji
Międzyetnicznych.*

*Revistă editată cu sprijinul
Departamentului pentru
Relații Interetnice.*

Tipografia:

Grup Mușatinii

**Zadanie realizowane w ramach zlecenia przez Kancelarię Senatu
zadań w zakresie opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2011 r.
dzięki pomocy Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”**

Zdjęcia na okładkach: K. Longier

